49րդ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 1707   Ե. ՊԱԼԻՍ   ՈՒՐԲԱԹ 12 — 25 ՅՈՒՆՎԱՐ 1907   11 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1324 — 12 ՔԵՆՈՒՆԸ ՍԱՆԻ 1322

Journal Armenien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճամբաէ, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւնները ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته در
صاحب امتیازی: اوهانس فرید
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ   ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ», ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ   10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ՁԻՒՆԸ ԵՒ ՈՂՈՐՄՈՒԹԻՒՆԸ

Գթութեան քայլերը սովորաբար ապ ատակազգեստ կ'ըլլան։ Բնութիւնն ալ հիմա սպիտակ հագուած է, կարծես գթութեան հրաւիրելու համար։ Ամէն անոնք՝ որոնք այս միջոցիս տաքուկ սենեակ մը ունին և տաքուկ կերակուրներ, առաջին մտածումը կ'ըլլայ ինքնաբերաբար աղքատին վիճակին վրայ։ Եւ ե՞րբ գթութիւնը աւելի անհրաժեշտ կ'ըլլայ քան այս ձմրան անողոք օրերուն։ Ե՞րբ կարօտութիւնը այսքան շօշափելի և այսքան ակներեւ կրնանք երեւակայել։ Օրը օրին ապրող գործաւորներուն, բայց օդերուն իսկ հանրային գթութեան ապաւինող աղքատներուն վիճակը ա՛յս ցուրտ օդին, ա՛յս ձիւնին աւելի կը ցցուի մեր աչքին, և իւրաքանչիւր կարող ընտանիք ձեռքէն եկածը ընել կ'աշխատի շրջապիւռ կարօտութիւնները ամոքելու համար։

Զգացումը գեղեցիկ առաքինութիւն մըն է, և գեղեցկագոյն կ'ըլլայ, երբ անոք, անտէր աղքատին և անոր հէք զաւակներուն հանդէպ կը յուզուի մեր ներսիդին։ Կա՞յ աւելի երանելի առաքինութիւն մը քան տալը, և տալը այս օրերուն, քաղցը, ծարաւը յագեցնելու համար։ «Երանելի է տալն քան առնուլն»։ Ո՞ր գոհունակութիւնը աւելի կը զօրէ կազդուրելու համար մեզ մեր հոգեկան ըղձանքներուն մէջ քան աղքատին սփոփանք առթելու գոհունակութիւնը։ Ո՛չ թէ միայն քրիստոնէական կրօնին հիմնադիրը, այլ բոլոր կրօնները առ հասարակ գութի զգացումը վեր բռնած են ամէն ուրիշ զգացումներէ։ Աստուած ինքնին սէր է, գթութիւն է, և ա՛ն ամէնէն աւելի մօտեցած կ'ըլլայ աստուածային կատարելութեան, երբ գթութիւնը յորդի իր սրտին մէջ, և խղճի ձայնը կարեկցութեան փութացնէ զայն կարօտութեան դրան օրերուն։ Փիլիպպոս Առաքեալ խնդրեց օր մը Յիսուսէն.— «Տէ՛ր, ցոյց տուր մեզի Հայրը և կը բաւէ»։ Յիսուս պատասխանեց.—«Այսչափ ժամանակ ձեզի հետ եմ, և չի՞ ճանչցար զիս, Փիլիպպո՛ս. ո՛վ որ զիս տեսաւ, Հայրը տեսած եղաւ, և դուն հիմա ինչպէս կ'ըսես թէ Հայրը ցոյց տո՛ւր, ճանչցուր մեզի»։

Եւ Քրիստոս իր հանրային կեանքին մէջ ո՞ր զգացումը աւելի շեշտեց մարդկային սրտին համար։ Ո՛չ ապաքէն գթութեան կարեկցութեան զգացումը։ Ընկերին, մանաւանդ կարօտ ընկերին սէրը. անոր հանդէպ համակրութիւնը Քրիստոսաւանդ պատուէրներուն մէջ գլխաւոր տեղը կը բռնէ, և ամէն անոնք որոնք Քրիստոնէական Եկեղեցիին ճշմարիտ սիրովը ապրած են, միշտ բարեսիրտ, կարեկցող ոգի մը ցոյց տուած են, որովհետեւ Եկեղեցիին Հաւատքը, որ վերացական է. սիրոյ և գթութեան գործերով միայն կ'արդիւնաւորուի։

Քրիստոսի ամէնէն աւելի մօտ գտնուող, և անոր մասնաւոր համակրութիւնը վայելող սիրելի աշակերտը՝ աստուածաբանն Յովհաննէս, երբ կ'ուզէ հանչցնել մեզի Աստուծոյ էութիւնը. յաճախ կը կրկնէ.— «Աստուած սէր է, եղբա՛րք իմ»։ Քրիստոս չէ՞ր միթէ որ ըսաւ թէ իմ անունովս աղքատին տրուած պատառ մը հացը, գաւաթ մը ջուրը ինծի տրուած կ'ըլլայ։ Հիւանդի մը տրուած պարզ այցելութիւնն անգամ մեր Տէրը իբրեւ իրեն ընծայուած կը ներկայացնէ։

Այսպէս ըմբռնուած է միշտ քրիստոնէութիւնը մասնաւորապէս և բոլոր կրօնները ընդհանրապէս։ Ան որ կ'ողորմի աղքատին և փոխ կուտայ անոր, ուղղակի իր Տիրոջ բրած կ'ըլլայ նոյնը։ Հաւատացեալին համար գեղեցիկ առիթներ են այսպիսի օրերը, իր Տիրոջ հանդէպ իր ունեցած սիրոյն գործնական ապացոյցը տալու համար, երախտաւորելու համար աղքատը, որպէս զի փոխարէն Տէրը երախտաւորուի իրեն համար։

Աղքատին եղած նպաստը ոչինչ կը պակսեցնէ բարեկեցիկին քսակէն և դիւրութիւններէն, մանաւանդ սրտի կամօք տրուած նպաստը. Տրուած մէկին տեղ եռապատիկ կ'առատանայ, բաւական է որ հաւատքը զօրաւոր ըլլայ տուողին մէջ, և տայ ուղղակի դրդուելով իր խղճին ներքին ձայնէն, ինքնաբերաբար և առանց ոև է ակնկալութեան։ Հանրային բոլոր մեծ հաստատութեանց մէջ գթութեան հաստատութիւններն են որ իբրեւ յիշատակի յաւերժական արձաններ բարձրաբարբառ կը վկայեն ժամանակին բարեգործական ոգւոյն։ Հաւատքը ի՛նչ փոփոխութիւններէ ալ անցած ըլլայ, եկեղեցիին կազմակերպութեան և իրաւասութեանց պայքարները ի՛նչ երեւոյթներէ ալ անցած ըլլան, աղքատին, անտէրին ողորմելու կարեկցութիւնը ամէն ժամանակներու համար կրօնքին մեծագոյն առաքինութիւնը համարուած է։ Ս. Արեւելեան հեթանոսութեան և կռապաշտութեան մութ դարերուն մէջ անգամ, գթութիւնը, անոք, անտէր մարդուն օգնութեան ձեռք կարկառելու զգացումը անկորնչելի եղած է։ Ինչո՞ւ.—Որովհետեւ չքաւորին օգնելու զգացումը ա՛յնքան ինքնածին և նո՛յնքան ընդհանրական է, որքան աներեւոյթ և գերբնական էութեան մը մասին սնուցուած հաւատքը։ Այդ էութիւնը յաճախ չքաւորին և անժառանգեալին կերպարանքին տակ ըմբռնուած է, մարդկային հաւատքը փորձութեան ենթարկելու գերագոյն միջոցը նկատուած է բարեգործութիւնը կամ աղքատասիրութիւնը։

Եւ մեր հաւատքին համար ի՛նչ բան աւելի կազդուրիչ և զօրացուցիչ բնութիւն ունի, քան նպաստել կարօտեալին և որբին, սա՛ օրերուս մանաւանդ, երբ Բնութիւնը իր հարսնութեան տաբաղը զգեցած, պահ մը իր կամշոտ քմայքներուն անձնատուր եղած է, և իրեն առագաստի սենեակ հանդերձած է դաշտ ու բլուր, ձոր ու լեռ, ծովն ու ցամաքը վերջապէս, և կը թողու որ մարդիկ սանկ նանկ զիրենք հոգան, զիրար հոգան իր նախապէս առատաձեռնած նպաստներով։

Եթէ կարենանք անկեղծ սրտով փնտռել հասկնալ թէ ի՛նչ բան իրաւամբ կը մօտեցնէ մեզ Աստուծոյ, որուն հաւատքովը կը պարծինք, շատ դիւրին է գտնել զայն, և փոքրիկ մտածութիւն մը սա՛ ձիւնեղէն օրերուն կը տանի մեզ ուղիղ ըմբռնելու մեր կրօնական և մարդկային առաջին պարտականութիւնը.— Գթութեան ձեռք կարկառել կարօտ ընտանիքներուն, որոնք գիտենք թէ այս միջոցիս իրենց աւելի բախտաւոր ընկերներուն ձեռքը կը նային, Բնութեան հարսնութեան օրերը անցընելու համար։

ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ՀԱՄՄԷ՞

Խարտեաշ մազերը կը պակսին.— կ'երեւակայէ գերման վիճակագիր մը, որ ցաւ ի սիրտ կը հաստատէ խարտեաշ մազերու օրէ օր նուազիլը.— ո՜ դժբաղդութիւն։

Այս բանը անշուշտ մեծ վիշտ մը պէտք է պատճառէ ամէն անոնց, որոնք մասնաւոր ակնածութիւն մը ունին խարտեաշ մազերու մասին, մանաւանդ երբ այդ խարտեաշ մազերը... շնորհալի էակներու գլխուն ու մարմնին վերեւ կը բուսնին։

Երիկ մարդիկ կան, որոնք լոկ խարտեաշ մազերը կը սիրեն, և, Տէ՛ր իմ, ի՛նչ պիտի ըլլայ անոնց վիճակը, երբ օրին մէկը — ո՛ սարսափ — խարտեաշ մազերը անհետանան բոլորովին աշխարհիս երեսէն։

Ուրիշ բան չի մնար իրենց ընել, բայց եթէ երթալ ծովը նետել ինքզինքնին, և կամ... ոչ խարտեաշ մազերը սիրել։

Բարեբաղդաբար՝ կիները ասոր ալ դարմանը գտած են, և բնութեան համար անկարելի դարձածը՝ գիտութեան համար կարելի կը դառնայ։— Չէ՞ որ արդէն առանց ալ կ'ըսէ որ՝ կիներու բառարանին մէջ «անկարելի» բառը չէ գրուած։

Կիներու համար անկարելի բան չկայ, հոգի՛ս, մանաւանդ աղուոր կիներու համար, որոնք տեսնելով որ ա՛լ խարտեաշ մազեր չեն ծնիր, իրենք անձամբ մազերնին դեղինով ներկելու հոգը ստանձնած են։

Եւ ասիկա ամէնէն դիւրին միջոցն է, քանի որ քանի մը շիշ ներկի շնորհիւ՝ ամէն օր կրնան իրենց մազերուն գոյները փոխել.— օր մը՝ շէկագոյն, օր մը՝ խարտեաշ, օր մը՝ սեւ, օր մը՝ շագանակագոյն, ամենէքսաններու ճաշակներուն համաձայն, մինչեւ վերջ բոլորովին ճերմակ ըլլալու պայմանաւ։

Ենթադրենք թէ աղջիկ մը որ սեւ սեւ մազեր ունի, նշանուի պարոնի մը հետ որ շիկագոյն մազերէ կ'ախորժի։

Ի՞նչ կ'ընէ օրիորդը.— անմիջապէս շիշ մը ներկ կը գնէ և մազերը կը ներկէ կարմիր՝ նշանածին աչքին հաճելի երեւնալու սուրբ դիտաւորութեամբ։

Օրիորդին այս նշանը ետ կ'ըլլայ — ինչպէս բաղդն է սրտի բոլոր նշանտուքներուն — և բ. տպագրութեամբ կը նշանուի ուրիշի մը հետ, որ կ'ըսէ.

—Ես շագանակագոյն մազերէն կ'ախորժիմ։

Օրիորդին սեւ մազերը որ շէկ էին դարձած, հետեւեալ առտուն շագանակագոյնի կը ներկուին։

Այս նշանն ալ ետ կ'ըլլայ։ Օրիորդը նորէն կը նշանուի երրորդ թեկնածուի մը հետ, որ երբ ճշմարիտ եթերային բանաստեղծ... կապոյտ մազերէ կ'ախորժի։

Ի՞նչ կ'ընէ օրիորդը։

Բնականաբար մազերը... կապոյտի կը ներկէ։

Նշանը նորէն ետ կ'ըլլայ, և օրիորդը նորէն կը նշանուի, և կը պատահի որ այս անգամուան նշանածը ո՛չ սեւ մազէ կ'ախորժի, ո՛չ շէկէ, ո՛չ շագանակագոյնէ, ո՛չ ալ կապոյտէ, այլ լոկ... խարտեաշ մազէ։

Ինչո՞ւ,

Որովհետեւ սկսած է «Մանզումէ»ի հիանալի ու հետաքրքրաշարժ նոր թերթօնը — «Խարտեաշ Մազը» — կարդալ։

Օրիորդը մազերը խարտեաշի կը վերածէ և կը սկսի կարդալ Մանզումէի սքանչելի նոր թերթօնը — «Խարտեաշ Մազը»։

... Հիմա հասկցա՞ք թէ վերի բոլոր տողերը ինչո՞ւ գրուեցան։

ՆԱՎԱՌՕՏ

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ԲԱՐԻԶԻ ՕՓԷՐԱՆ.—

Բարիզի Օբէրայի թատրոնին տնօրէն անուանուեցաւ Պ. Անտրէ Մէսաժէ։ Օբէրայի թատրոնին տնօրէնութեան խնդիրը բաւական ատենէ ի վեր մեծ աղմուկ կը հանէր Բարիզի մէջ, ուր նոյն տնօրէնութեան շատ մը թեկնածուներ կային։ Պ. Մէսաժէի ընտրութիւնը ընդհանուր գոհունակութիւն պատճառեց Բարիզի արուեստական շրջանակներուն մէջ։ Ան Օբէրա-Գոմիքի երաժշտական խումբին նուագապետը եղած է երկար տարիներ, յետոյ ստանձնած է Գովընդ-Կարտընի երաժշտական տնօրէնութիւնը, ուր մեծ տաղանդ մը ցոյց տուած է միշտ։ Պ. Մէսաժէ հանրածանօթ երգահան է և հեղինակած քանի մը կտորներ որոնք մեծ հռչակ հանած են, ինչպէս Վէռոնիքը որ քանիցս ներկայացուեցաւ անցեալ ու առջի տարիներ Բերայի մէջ մեծ յաջողութեամբ, Les P'tites Michu նշանաւոր օբէրէթը, Տիկին Քրիզանթեմ և այլն։

Պ. Անտրէ Մէսաժէ ծնած է 1853ին և 54 տարու է այսօր։

Բարիզի Օբէրայի թատրոնին տնօրէնութիւնը՝ գեղարուեստական ու աշխարհիկ շատ բարձր դիրք մըն է։

ՀԱՅ ՄԵԾ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐ ՄԸ.—

Իզմիրէն կը գրեն ինծի թէ՝ անցեալ օր Սբորթինկ-Գիւլէպի մէջ Պ. Ստեփան Էլմասեան իբր célèbre virtuose մը ահագին յաջողութիւն մըն է գտեր բազմութեան մը առջեւ, որ բաղկացած էր օտար հասկցող տարրերէ։ Ծափերու ողողումով մը ողջունուեր է Հայ դաշնակահարը, և հետեւեալ օրը տեղական բոլոր թերթերը մինչեւ երկինք բարձրացուցեր են տաղանդը այս երիտասարդ արուեստագէտին որ Եւրոպայի բազմաթիւ քաղաքներուն մէջ գնահատութիւն վայելած է։ Յունարէն թերթերը՝ «Լիւզ» հռչակեր են զայն միաբերան։ Չենք գիտեր ի՛նչ անձնական պատճառներով Իզմիրի հայաթերթը լուռ կեցաւ այս արուեստագիտական մեծ յաջողութեան առջեւ, երբ տեղական միւս բոլոր թերթերը երկինքները կը հանէին զայն։ Պ. Ս. Էլմասեան բնիկ Իզմիրցի է, վիեննական համալսարանէ մը շրջանաւարտ։ Եւրոպական շատ մը քաղաքներ պտըտած է, ուր տուած է շարք մը նուագահանդէսներ, և մեծագոյն թերթեր, ինչպէս Տեպա, Վինըր Ցայթունգ, Թակեպլաթ, ևլն. ևլն. Հայ արուեստագէտին տաղանդին մեծաշուք արձագանգները եղած են։

Իրաւցնէ ցաւալի պարագայ մըն է— կ'ըսէ Իզմիրցի թղթակիցս,— որ խել մը տիրացուները կ'աստուածացնենք, և երբ կարգը կուգայ ճշմարիտ արժանիքի մը, լուռ կը կենանք յամառաբար։

Պ. Ս. Էլմասեան իր առաջին նուագահանդէսը տուած է Բարիզի Էրառի սրահին մէջ, ուր վայելած յաջողութիւնը ա՛յնչափ մեծ էր, որ Պ. Էլմասեան պարտաւորուեցաւ ամէն տարի գալ և քանի մը նուագահանդէսի մասնակցիլ։ Բարիզի Salle d'Errart կոչուածը այն սրահն է, ուր աշխարհիս մեծագոյն virtuoseները կ'երթան իրենց նուագահանդէսը տալ, և հոն յաջողութիւն գտնելը աշխարհիս դժուարագոյն յաղթանակներէն մէկը կրնայ նկատուիլ։ Պ. Էլմասեան ատեն ատեն կը ձգէ իր ծննդավայրը եղող Իզմիրը և կը շրջի եւրոպական քաղաքներ։

Պ. Ս. Էլմասեան ո՛րչափ կարող դաշնակահար, նոյնչափ ալ մեծ երգահան մըն է, և տիեզերահռչակ դաշնակահար Պ. Լիստի ձօնած է գոնչէրթօ մը, որ ընդունուած և գնահատուած է Լիստին կողմէ։

Կը փափաքինք որ Պ. Ստեփան Էլմասեան Պոլիս այցելէ հեղ մը, և հոս մասնաւոր նուագահանդէսներ տալէ վերջ, այս առթիւ ալ մասնակցի Ազգ. Հիւանդանոցի տարեկան նուագահանդէսին։ Վստահ ենք որ հոս պիտի գտնուին իր տաղանդը գնահատողներ։ Ապահովաբար ասիկա մեծագոյն clouն եղած պիտի ըլլայ մեր նուագահանդէսին։

ՁԻՒՆ, ՄԻՇՏ ՁԻՒՆ.—

Ձիւնը կը շարունակէ միշտ տեղալ Կ. Պոլսոյ վրայ, և գրեթէ կէս մետր բարձրութեամբ կը ծածկէ չորս կողմը։ Քանի մը օրէ ի վեր, Պոլսոյ, Ղալաթիոյ և Բերայի թրամուէյները ստիպուած են իրենց երթեւեկը դադրեցնել։

Քանի մը անգամ թրամուէյի ընկերութիւնը շատ մը գործաւորներ թափեց՝ ճամբաները մաքրելու համար, բայց կարելի չեղաւ ձիւնի կոյտերուն առաջքը առնել։

Շատ մը խանութպաններ և գործի մարդիկ նախամեծար համարած էին իրենց տունը վառարանին քովիկը գիշերազգեստով նստիլ, փոխանակ այս ցուրտով իրենց գործին գլուխը երթալու, և այս պատճառաւ շատ մը խանութներ գոց էին։

Ամէնուն բերանը խօսք մը միայն կայ.

—Տասը տարիէ ի վեր ասանկ ձմեռ չէ եղած Պոլսոյ մէջ։

Ծանկերգ մը որ ամէն տարի կը գործածուի, երբ քիչ մը շատ տաք ըլլայ և կամ քիչ մը շատ ցուրտ, թէեւ ճշմարիտ է որ ա՛յսչափ միայն ձիւն մը շատ քիչ անգամ տեղացած է Պոլսոյ մէջ։

Բերայի թատրոնները քանի մը գիշեր շարունակ ստիպուեցան փակել իրենց դռները՝ ժողովուրդին բացարձակ պակասին պատճառաւ։

Անցեալ գիշեր, Բէթի-Շանի թատրոնը թէեւ բացած էր դռները և սրահափոխթիկներու վրայ թէեւ հոս հոն կը նշմարուէին քանի մը ցանցառ հանդիսականներ, որոնք եկած էին Լիլիփութեան խումբին դերասանիկները ծափահարելով՝ տաքցնել իրենց ափերը, բայց, յանկարծ թատրոնին բոլոր օդային կազերը մարեցան՝ թատրոնը ձգելով խոր մթութեան մը մէջ։

Պատճա՞ռ։

Որովհետեւ օդային կազի խողովակները ցուրտէն սառած ըլլալով, լոյսերն ալ մարած էին։

Թատրոնին տնօրէնը ստիպուեցաւ՝ բէթրոլ կազի լապտերներ դնել տալ թատրոնին մէջ՝ կարենալ շարունակելու համար ներկայացումը։

Ձիւնագնդակ խաղացողները կը շարունակեն իրենց չահատակութիւնները՝ Բերայի մայթերուն վրայ, Թիւնէլէն մինչեւ Շիշլի։ Թաքսիմի պարտէզը լեցուած է տիկիններով ու օրիորդներով, որոնք լոկ ձիւնագնդակ խաղալու համար հոն կ'երթան և ժամերով կը մնան ձիւներու և սառոյցներու մէջ՝ ձիւնագնդակի կատաղի պատերազմ մը մղելով, ուր պարտուողը միշտ տկար սեռը կ'ըլլայ բնականաբար։

Սակայն, ձիւնագնդակի մրցումներն ալ պակաս չեն Բերայի ճամբուն վրայ։

Առջի գիշեր զրոյց մը կը շրջէր թէ կին մը իր գանկին ձիւնագնդակի հարուած մը ընդունելով, անկենդան գետին է փռուեր։ Չեմ գիտեր թէ ո՛րչափ ստոյգ է այս զրոյցը, բայց ամէն պարագայի մէջ հաւանականութենէ հեռու բան մը չէ ասիկա և եթէ պատահած այս չէ, ասոր նման ցաւալի պարագաներ շատ պատահեցան։

Բաւեճէ շնորհալի կին մը կ'անցնէր Թաքսիմէն, երբ հանած վարած երիտասարդներու խումբ մը ձիւնագնդակ մը նետեց անոր։ Ձիւնագնդակը եկաւ ճիշդ կնոջ աչքերուն։

Հարուածը ա՛յնչափ ուժգին էր և պատճառած ցաւը ա՛յնչափ սաստիկ, որ շնորհալի կինը փղձկեցաւ և ճշմարիտ արցունքներով սկսաւ հեծկլտալ փողոցին մէջտեղ՝ մինչ անցորդները յուզուած այս տեսարանէն զայն կը շրջապատէին և կը ջանային զայն մխիթարել։

Այս պարագային, անուրանալի է որ սրիկայական գործ մըն է ձիւնագնդակ խաղալը, և պէտք չէ երբեք կին մը լացնել այսպէս կոպտօրէն։

Անցեալ օր ուրիշ պարագայ մըն ալ պատահեցաւ, որ բաւական դաս մը կրցաւ ըլլալ անշուշտ ձիւնագնդակ խաղացող սրիկաներու։

Գիլարկուոր շնորհքով անձ մը կ'անցնէր փողոցէն, երբ լակոտներէն

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(94)(

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

ՄԵՂՐԱԼՈՒՍՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԻԴ.

ՈՒՐ ՏԻԿԻՆ ՎՕՆ ԼԱՔ Կ'ԱՐԹՆՆԱՅ

Լուկ ծրագրի մը կը հետամտէր, հետեւաբար պատճառ չունէր բարկանալու, ուստի տարբեր տեսակէտ մըն ալ փորձել ուզելով.

—Հապա ի՛նչ պիտի ըլլայ դեռատի դքսուհին, ըսաւ, որ կը կարծէ թէ կը սիրուի քեզմէ։

Երիտասարդ Ֆրանսացին յանկարծ ցնցուեցաւ ամուսնոյն անունը լսելով ու արտաքուստ շեշտով մը.

—Ո՛չ միայն կը սիրուի, այլ և կը պաշտուի ինձմէ դքսուհին, գոչեց։

Լուկ երգիծական շեշտով մը.

—Եթէ ձեր այդ խոստովանութիւնը անկեղծ ըլլար, ըսաւ, պէտք չէր որ մնալ ուզէիք, որովհետեւ երբ ձեր յամառութեան վրայ մնաք ու իբրեւ աւազակապետ կախաղան ելլէք, այն ատեն ի՛նչ պիտի ըլլայ դքսուհին։

—Այդչափ պարզ ճշմարտութեան մը չհրցի՞ք խելք հասցնել, յարեց դուքսը երգիծանքով, իմ մեռնելէս անմիջապէս ետք, սիրելի ամուսինս պիտի ազատ ձեռք ձգէ ըլլալէ։

—Ո՛չ, կը սխալիք, ձեր անյայտացումէն ետք դեռատի դքսուհին միշտ իմ հրամաններուս տակ պիտի ծառայէ։

—Ընդհակառակը, անիկա պատուհալիքէ, մեռնելէ, վախցող կին չէ, միմիայն ինձ նկատմամբ տածած անհուն սէրն է որ ստիպած է զինքը քու գետնաքարշ հրամաններուդ հնազանդելու։

—Դուն անհոգ եղիր ես զայն անյայտացնելն ալ գիտեմ։

Լիւսիէն տարօրինակ երեւոյթ մը առած,

—Մեր մեղրալուսնի ուղեւորութիւնը որ քու ոճիրներուդ մէջ սկսաւ, ըսաւ, քաջայոյս եմ որ պիտի վերջանայ նմանը չտեսնուած բախտաւորութեամբ։

—Այո՛, այո՛, կրկնեց Լուկ բացայայտ երգիծանքով մը, անդին աշխարհքը պիտի շարունակէք ձեր մեղրալուսնի ուղեւորութիւնը, ինչպէս կը սիրէք յուսալ բոլոր Եւրոպացիներդ։

Աղմուկ մը, ժխոր մը, զայրոյթի ցոյցերով միացած՝ վերջ տուին այս անվերջ բանակռիւին։

Լուկի խմբակը հասած էր կառավարչատան առջեւի ընդարձակ հրապարակը, ուր իր երեւումը ողջունուած էր միահամուռ ժխորով ու աղմուկով զոր կ'արտայայտէին պատուհաններէն դուրս ծռած Եւրոպացիներն ու հրապարակին չորս կողմը հաւաքուած հետաքրքիրները։

Այս խմբակին անակնկալ ներկայութիւնը ցնցեց նաեւ գերման կառավարիչ Վօն Լաքը որ կնոջն ու սպասուհիին հետ պատուհանին առջեւ կանգնած կը դիտէր վարի հրապարակը։

Երբ պատուհանին առջին հասան, Լուկ հանդիսաւոր շարժուձեւով մը ողջունելով Վօն Լաքը։

—Տէ՛ր կառավարիչ, գոչեց ու մասնաւոր ձեւով մը մատնանիշ ըրաւ երկու կալանաւորները՝ Տուարհանն ու Լիւսիէնը, որոնք տասը նաւաստիներէն շրջապատուած՝ կը մնային լուռ ու անխօս։

Լուկ չկրցաւ շարունակել կառավարիչին ուղղած խօսքը, Վօն Լաք մասնաւոր հրաման մը մղուածի նման, անմիջապէս ետ քաշուեցաւ պատուհանին առջեւէն ու սենեակին խորը քաշուեցաւ։

Լուկ չկրցաւ նշանակութիւն տալ կառավարիչին այս ընթացքին. ինչո՞ւ մտիկ ըրած զինքը, ինչո՞ւ ներս քաշուած էր յանկարծ. Գաղտնիք մը կար անպատճառ գործին մէջ, զոր լուծելու դիտումով.

—Տէ՛ր կառավարիչ, հաճեցէ՛ք ունկնդրել ինձ, գոչեց, անհաւասարիկ հոս՝ ձեր բարձր ներկայութեանը բերած եմ այն երկու աւազակապետները՝ որոնց հեղինակութեամբն էր որ կատարուեցան այս գիշերուան գողութիւնները՝ եւրոպացիներու բնակարաններէն։

Կառավարիչը թէեւ անգամ մըն ալ չերեւցաւ պատուհանէն, սակայն իրենց գոյքերը կորանցուցած գերմաններ, սկսան սպառնական ցոյցեր ընել երկու կալանաւորներու հասցէին, զանոնք ճշմարտապէս պատասխանատու նկատելով իրենց վրայ գործուած չարիքներուն։

Լուկի կատաղութիւնը հետզհետէ կը սաստկանար կառավարչին չերեւնալը տեսնելով։ Ի՛նչ պատահած էր սակայն, գերման կառավարիչին ո՛վ հրաման տուած էր Լուկը մտիկ չընելու։ Ոչ ոք կրցած էր հասկնալ այս գաղտնիքը, որուն հեղինակներն էին երկու դեռատի աղջիկներ, որոնք կառավարչական հրապարակին մէկ հեռաւոր խորշէն աղաչանքի նշան մը ուղղած էին գերման կառավարիչին ու զինքը չտեսած, կարեւորութիւն չտայ Լուկի խօսքերուն։

Վօն Լաք անմիջապէս գաղտնիք մը նշմարած էր գործին մէջ ու սենեակին խորը քաշուած։

Երկու աղջիկներէն մէկը ոսկեգոյն մազերով խարտիշագեղ մըն էր, իսկ միւսը թխադէմ, երկուքն ալ վերջին աստիճան դեղնած՝ յուզումի, վիշտի ու անձկութեան հետքեր կը կրէին իրենց սիրուն դէմքին վրայ։ Ասոնց մէկը ռուս զօրապետին աղջիկը՝ Մօնան էր, իսկ միւսը՝ Ծարենցի դեր-ծովակալին աղջիկը՝ Լիւտօվին։ Պահ մը ետք գերման կառավարիչը Վօն Լաք դուրս ծռեցաւ պատուհանէն ու դիմեց գերման պահակազօրքին՝ ձեռքովը սուրի նման շարժում մը ընելով, սպառնօրեան ձայնով մը,

—Դէ՛պ ի առաջ, գոչեց։

Զինուորները, որ հարիւր յիսուն հոգիի մօտ էին, արթնցած էին ու իրենց մերկութենէն ամօթահար չէին կրնար դուրս ելլել։

Կառավարիչը նոր հրաման մը եւս տուաւ ու հարիւր յիսուն հոգինոց պահակները իրենց զէնքերն առած մէկ գիծի վրայ շարուեցան։

(Շարունակելի)

մէկը գլխարկին իջեցուց ձիւնագնդակի հարուած մը։ Մարդը իր մտազբաղութեանը մէջ յանկարծակիի եկած և չափազանց բարկացած, բռնեց լակոտին օձիքէն, և երկու ապտակ իջեցուց երեսին։

Լակոտին ընկերներէն երկուքը իրենց ընկերոջ օգնութեան փութացին՝ յարձակելով մարդուն վրայ, որ անոնց ալ քանի մը հարուած տալէ վերջ, չարունակեց ճամբան։

Կառապաններուն ներսը կը չարունակէ խնդալ։ Ահա՛ ասոնկ պզտիկ նմոյշ մը իրենց օրուան սակագինէն.— Պերայէն Շիշլի՝ 20-30 ղշ., Պերայէն Օրթագիւղ՝ 60 ղշ., Պոլիսէն Պայազիտ՝ 30 ղշ., Ղալաթիայէն Պերա՝ 20 ղշ.։

Ո՞ւր մնացին այն կառապանները, որոնք ամառ օրով Ղալաթիայէն մինչև Շիշլի հինգ ղրուշի կ'ելլէին, և դարձեալ այս գինը չատ բարձր գտնող չէք պարոններ կը գտնուէին։ Եւ կառապանները չատ անիրաւ ալ չէին իրենց բարձր գիներուն համար, որովհետեւ խեղճ կենդանիները սոսկալի տանջանքներու կ'ենթարկուին՝ մինչև որ զառիվերէ մը վեր ելլեն։ Անցեալ օր այս տեսակ պարագայի մը զոհուեցաւ ընտիր ձի մը, զոր 60 ոսկի կը գնահատէին չուրջը հաւաքուողները։

Այս ձիւնէն ամէնէն աւելի օգտուողները Թրամուէյի խեղճ ձիերն են, որոնք ոչ ամառ ունին և ոչ ձմեռ, և չատ երջանիկ են սա միջոցին՝ տեղացող առատ ձիւնին պատճառաւ և կ'աղօթեն որ այս ձիւնը դեռ չարունակէ, որպէս զի իրենք քիչ մը չունչ առնեն։

Տուներու մէջ ջուրերը սառած են, և սպասուհիները և տունի կնիկները մեծ դժուարութիւն կը քաշեն՝ պաղ և սառած ջուրերու մէջ։

Կէտիկ-Փաչայի գլուխը՝ դեղագործ Կարապետ էֆ. Պէրպէրեանի դեղարանին հանքային ջուրերու չիչերէն մէկ քանի հատը պայթեր է ցուրտէն, նմանապէս դեղարանին մէջ չարունակաբար վառող կրակին։ Գումգաբու Մանիկեան էֆ.ի և ուրիչ դեղարաններու մէջ ալ նոյն բանը պատահած է։

Ըսելիք չկայ։ Բուն Ձմրան մէջ ենք, և պէտք է զգուշանանք ձմեռուան պզտիկ հիւանդութիւններէն, որոնք կրնան մեծնալ։

——

ՕՐԹԱԳԻՒՂԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Օդերուն սաստկութեան պատճառաւ՝ Օրթագիւղի նուագահանդէսը ուրիշ կիրակիի մը յետաձգուած է։

——

«ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՏԱՐԻՆ»

Մեր յարգելի աչխատակից և ծանօթ գրագէտ-բժիշկ Տօքթ. Յովսէփ էֆ. Տէր-Ստեփանեան, այս վերնագրով ներհուն ուսումնասիրութիւն մը գրած էր անցեալ օր Մանզումէի, որ իր տեսակին մէջ ճշմարտապէս միակն է։ Այս մասին մէկէ աւելի չնորհաւորագիրներ ընդունեցինք, որով մեր ընթերցողներէն չատեր կը չնորհաւորեն յարգելի տօքթօր-գրագէտը իր այս գեղեցիկ ուսումնասիրութեան համար, որ ծայրէ ծայր պատկերացումն էր 1906-1907 տարուան մէջ պատահած գիտական և բժշկական դէպքերուն։

——

ՎԵՐՋԻՆ ԽՕՍՔ.—

Պ. Ոնոփրիոս Պաղպաղակեան թատրոնէն մեկնած միջոցին՝ բարտըսիւին կ'ուզէ կառք-բոպէն։

—Ձեր թի՞ւը, կը հարցնէ պաշտօնեան։

— Բարտըսիւին գրպանը նայեցէ՛ք... չկորսնցնելու համար հոն դրի։

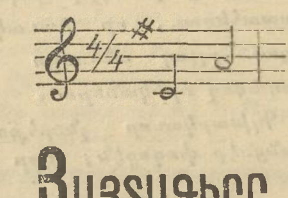

Օրուան Յայտագիրը

(PROGRAMME DU JOUR)

Ուրբաթ, 12/25 Յունվար

ԹԷԱՏՐՈՆ ԲՈՂՈՒ ՇԱՆ.— Դադար.

ԱՄՓԻԹԷԱՏՐՈՆ ԲՈՂՈՒ ՇԱՆ.— Լիլիփուտեան Օպէրայի խումբ ԵՐԵԿՈՅԹ.

ՇԱՀԶԱՏԷ-ԲԱՇԻԻ ՄՕՏ ԹԱՏՐՈՆԸ.— Մնակեան թատերախումբ ՑՈՐԵԿՈՅԹ.

ՕԹԷԼ ..— Պարահանդէս.

ՎԱՐԻԷԹԷ.— Հասան էֆ.ի զաւեշտախումբ ՑՈՐԵԿՈՅԹ և ԵՐԵԿՈՅԹ.

ԻՒՆԻՕՆ.— Դադար.

ԲԷՐԱ-ՓԱԼԼԱՍ.— Դադար։

—«Ամենէն չատ, խանութպա՛ն,
«Ի՞նչ ծախեցիր այս տարի»։
—«Անուշահամ լոկ մէ՛կ բան.
«Ջօքօլաթը ՎԻԼԼԱՐԻ»։

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԼԱ ՀԷՅԻ ՄՕՏԱԼՈՒՏ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ.— Վիեննայի հոլանտական դեսպան Տր. Վան Վէտէ, որ անկէց առաջ Հոլանտայի արտաքին գործոց նախարար եղած է, անցեալ օր Լա Հէյի մէջ գտնուած միջոցին տեսակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին գործոց նախարար Տր. Վան Թէէթսի հետ Լա Հէյի ապագայ խաղաղութեան դեսպանախորհուրդին վրայ։

Դեսպանը այս մասին հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ Նայէ Ֆրայէ Բրեսէի մէկ աչխատակցին.—Որչափ որ կրնամ նախատեսել մեր արտաքին գործոց նախարարին յայտարարութիւններէն, ամէն բան Ռուսիայէն կախում ունի։ Ցորչափ Ռուսիա վերջնականապէս իր որոշումը չտայ ժողովին ներկայ ըլլալու, գումարման թուականին և անոր մանրամասնութեանց վրայ առաջուց բան մը կարելի չէ ըսել։ Բնական է որ մեծ կարեւորութիւն ունի սա՛ իրողութիւնը թէ Ռուսիա, որուն Ցարը ստանձնած էր առաջին ժողովին նախաձեռնութիւնը, առաջնակարգ տեղ մը պիտի բռնէ նաև յառաջիկայ դեսպանախորհուրդին մէջ։ Ուստի Ռուսիոյ մօտալուտ որոշման կը սպասուի անհամբեր։

«Դեսպանախորհուրդին առջեւ մեծ, գեղեցիկ, այլ նաև դժուար գործեր պիտի ըլլան, և առիկա՝ Ռուսիոյ և Ճափոնի միջեւ վերջին մեծ պատերազմին պատճառաւ։ Այս պատերազմին մէջ միջազգային կարեւոր վէճեր երեւան եկան, որոնք Լա Հէյի Արիսպագոսին վճռին պիտի ենթարկուին։ Միջազգային նոր իրաւարարական խնդիրներ պիտի քննուին և իմաստասիրուին։ Զոր օրինակ, վերջնական կարգադրութիւն մը պիտի ըլլայ թէ պատերազմի ժամանակ չէզոքներու ցամաքին ջուրերը ո՛ր աստիճան անբռնաբարելի պիտի ըլլան։ Ցարդ, ինչպէս յայտնի է, երեք անգլիական մըղոն հեռաւորութիւնը անբռնաբարելի կը նկատուէր։ Բայց որովհետեւ հիմակուան թնդանօթները չատ աւելի հեռուները կրնան գնդակ արձակել, հարկ պիտի ըլլայ երեք մղոնի հեռաւորութիւնը աւելցնել։ Պիտի խորհրդակցուի նաև թէ ցարդ ընդունուած իրաւարարական ատեանները պէ՞տք է արդեօք պարտաւորիչ նկատել։

«Ի՞նչ է պատերազմի ատեն արգիլուած վաճառքը։ Այս հարցումը մանրակրկիտ քննութեան և վիճաբանութեան պիտի ենթարկուի։ Ցայտնի է թէ մեծ վաճառականութիւն և հարստութիւն ունեցող քանի մը Տէրութիւններ պիտի աչխատին արգիլուած համարել ա՛յնպիսի բաներ, որոնք միւս Տէրութեանց համար արգիլուածի հանգամանք չունին։

«Դեսպանախորհուրդին մէջ մեծ դեր պիտի խաղան ծովային ծփուն ականները, և պիտի աչխատուի ա՛յնպիսի միջոցներ գտնել, որպէս զի պատերազմի ժամանակ այդ ականները միջազգային վաճառականութեան կամ չէզոքներու իրաւունքներուն վտանգաւոր չըլլան։

«Դեսպանախորհուրդին ուչադրութիւնը հրաւիրող ուրիչ միջազգային խնդիր մը սա՛ պիտի ըլլայ թէ թշնամութեանց բացումը ի՛նչ պարագաներու տակ տեղի պիտի ունենայ։ Կը յիչէք անչուչտ թէ ինչ վիճաբանութիւն առաջ բերաւ Բորթ Արթուրի վրայ ճափոնական յանկարծական յարձակումը։

«Դեսպանախորհուրդին մէջ եւրոպական քանի մը փոքր Տէրութիւններ, ինչպէս Հոլանտա, Դանիա, Պելճիա պիտի խնդրեն որ իրենց չէզոքութիւնը պաշտօնապէս ընդունուի, որպէս զի պատերազմի ժամանակ պատերազմիկ Տէրութեանց զօրքերուն առջեւ գոց մնայ չէզոքներուն հողը։

«Տակաւին չէ որոշուած թէ Վատիկան ալ պիտի ընդունուի՞ Դեսպանախորհուրդին մէջ, բայց կ'երեւի թէ այս անգամ ևս Վատիկան պիտի չհրաւիրուի քանի որ իբրեւ աչխարհային Տէրութիւն չի նկատուիր։

«Լաւ կ'ըլլայ որ ժողովը գումարուի աշնան կամ ամրան, այսինքն այնպիսի ժամանակ մը, երբ բարձր դասու ընկերութիւնը Լա Հէյի մէջ կը բնակի, և այդ միջազգային ժողովին գումարման առթիւ Եւրոպայի զանազան դասակարգեր պիտի փափաքին ներկայ ըլլալ։

«Անգիր է թէ նոր ժողովը այս անգամ ևս «Պօչ»ի դղեակին մէջ պիտի գումարուի թէ ոչ։ «Պօչ» դղեակը, ուր տեղի ունեցաւ առաջին Դեսպանախորհուրդը, հիանալի կերպով գեղեցիկ է, պատմական հին դրոշմ մը ունի, և ժէ. դարուն մէջ շինուած է ի յիչատակ հոլանտական յաղթութեան Սպանիացիներուն վրայ։ Բայց որովհետեւ այս անգամ մասնակցողներուն թիւը աւելի մեծ պիտի ըլլայ, չեմ կարծեր որ անիկայ բաւէ այնքան բազմաթիւ Արիսպագոսին համար։ Հետեւաբար քաղաքին ներսը աւելի ընդարձակ ապարա՛նք մը նպատակայարմար պիտի ըլլայ։ Արդէն այս մասին կը խօսուի Լա Հէյի մէջ։

«Կը յուսանք թէ ժողովը ի մօտոյ պիտի գումարուի։ Քանի մը Տէրութիւններ արդէն իրենց պատուիրակները անուանած են տարիէ մը ի վեր։ Որովհետեւ ժողովին գումարման թուականը կ'երկարի, անկարելի չէ որ նոր անուանումներ ըլլան։ Գալով Հոլանտայի, անիկա դեռ իր պատուիրակները անուանած չէ։»

*** Միջազգային իրաւագիտութեան ուսուցիչ ռուս Թէօտոր Մարթէնս քանի մը օր առաջ Բեթերսպուրկէն ճամբայ ելաւ Պերլին, ինչպէս ծանուցինք, և անկէց Վիեննա պիտի երթայ՝ իբրեւ ռուս կառավարութեան լիազօր խօսակցելու Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին գումարման նախապայմաններուն վրայ։ Պետական խորհրդական Մարթէնս Պերլինի մէջ արտաքին գործոց նախարարին հետ խորհրդակցելէ վերջ Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարար Էրէնթալի հետ ալ պիտի խորհրդակցի։ Մարթէնս Լա Հէյի առաջին ժողովին մէջ մեծ դեր մը կատարեց, ռուսեւճափոնական պատերազմէն վերջ հաշտութեան համար Բորթսմութ գնաց, և ապագայ ժողովին ալ ռուս պատուիրակներէն մին պիտի ըլլայ։ Մարթէնսի պաշտօնն է Պերլինի և Վիեննայի ինչպէս նաև Եւրոպայի միւս մայրաքաղաքներուն մէջ հասկնալ գլխաւոր կառավարութեանց հայեացքը ժողովին ծրագրին վրայ։ Մարթէնսի Բեթերսպուրկ դառնալէն վերջ ռուս կառավարութիւնը իր վերջնական որոշումը պիտի տայ Լա Հէյի ժողովին համար։ Կ'ենթադրուի թէ Ռուսիա այս անգամ ալ, ինչպէս 1899ին, պիտի նախագահէ ժողովին։ Ռուսիոյ առաջին ներկայացուցիչը պիտի ըլլայ ռուս դիւանագիտութեան երէցը, Նելիտով, երբեմն դեսպան Բարիզի։

*** Անգլիացի հանրածանօթ հրապարակագիր Մր. Սթէտ, խաղաղութեան ջատագովը, իր կնոջ հետ Վիեննա ժամանեց։ Այս միջոցիս ամբողջ Եւրոպայի մէջ կը ճամբորդէ նպատակ ունենալով նպաստաւոր տրամադրութիւններ հաւաքել Լա Հէյի յառաջիկայ Դեսպանախորհուրդին համար։ Իր ուղեւորութիւնը Ռուս Բրոֆ. Մարթէնսի ուղեւորութեան զուգահեռական կ'երթայ, սա՛ տարբերութեամբ որ Մարթէնսինը պաշտօնական է, Սթէտինը՝ անպաշտօն։ Մր. Սթէտ անգլ. կառավարութեան գաղափարը մօտէն գիտէ, և այս պատճառաւ իր խօսքերը կը յարգուին։ Քանիցս տեսակցած է վարչապետ Պանըրմէնի և արտաքին գործոց նախարար Սըր Էտուարտ Կրէյի հետ, և հիմակ ալ ուղղակի Հռոմ գնաց, ուր ընդունուեցաւ Իտալիոյ թագաւորէն և արտաքին գործոց նախարար Սինեօր Թիթթօնիէ։ Նիսի մէջ ևս պիտի տեսակցի ռուս լիազօր Նելիտովի հետ, որ ապագայ ժողովին հաւանական նախագահը կը համարուի։

Վիեննայի մէջ խաղաղութեան ծանօթ ջատագով Տիկին Պառոնուհի Պէրթա Սութնէր ի պատիւ իր անգլիական հիւրին հացկերոյթ մը տուաւ։ Մր. Սթէտ յայտարարեց թէ Անգլիոյ վարչապետը մեծ հեղինակութիւն կը վայելէ Անգլիոյ մէջ, և Լա Հէյի յառաջիկայ ժողովը իրեն համար նուիրական գործ մըն է, և եթէ խորհրդարանական կացութիւնը ներէ, պատրաստ է անձամբ Լա Հէյ երթալ։ Անգլիոյ ձեռնհաս չրջանակները, յարեց Մր. Սթէտ, գոհ պիտի ըլլան որ խաղաղութեան ամէն խնդիրները ժողովին օրակարգը անցնին։ Իտալիոյ մէջ բարի կամեցողութիւն մը կայ Անգլիոյ աջակից ըլլալու։ Եթէ Գերմանիա չուզէ ժողովին առջեւ բերել զինաթափութեան հարցը, Երրեակ զինակցութիւնը համերաշխաբար պիտի բերէ խնդիրը։ Սինեօր Թիթթօնի ըսաւ.—«Անգլիոյ պիտի օգնենք մեր բոլոր ուժով զէնքերու զինաթափութեան խնդրոյն վրայ։» Մր. Սթէտ ըսաւ.—«Վիքթօր Էմմանուէլ թագաւորը մեծապէս քաջալերեց զիս չարունակել իմ պաշտօնս և երբեք չյուսահատիլ։ Եթէ չյաջողիք իսկ, դարձեալ պէտք չէ վհատիլ։» Ֆրանսայի գալով, Մր. Սթէտ ըսաւ թէ մէկ կողմէն կառավարութիւնը պիտի աջակցի Անգլիոյ, միւս կողմէ խնդիր է թէ Գերմանիա ի՛նչ ընթացք պիտի բռնէ զինաթափութեան խնդրոյն առթիւ։

Մր. Սթէտ Վիեննայէն պիտի երթայ Բեչթա, յետոյ Պերլին և Բեթերսպուրկ, Սթօքհոլմ, Քրիսթիանիա և Գոբենհակ։

Մր. Սթէտ խաղաղասիրական գումարում մը ևս պիտի կազմակերպէ Լա Հէյի մէջ, ժողովին գումարումէն առաջ։

ՍՈՎԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Սովեալ նահանգներէն ստացուած լուրերը կը հաստատեն թէ 1891ի սովէն չատ աւելի գէչ է այս սովը։ Շատ մը գիւղերու մէջ պատառ մը հաց անգամ չի կայ, բառին ճիշդ նշանակութեամբ, այլ հացին տեղը բռնող բաներ, ինչպէս ժամուռ, ծառի կեղեւ և քիչ մըն ալ ալիւր։ Կառավարական մամուլը խորհուրդ կ'ուտայ ռամիկներուն վարսակի ցօղունները ալիւրին հետ խառնելով հաց չինել։ Ուֆա նահանգէն հեռագրեն.— Բնակիչները վերջին աստիճան վհատած են, մանաւանդ կիները և տղաքները հիւանդացած են։ Ամէն ընչաւոր բան և կարասի ծախուած լմնցած են։ Ամբողջ ընտանիքներ կան որ օրն ի բուն ոչինչ կերած են։ Ժանտատենդի հիւանդներուն թիւը կ'աւելնայ ամէն օր։ Վորօնէժէն կը գրեն.— Ածուխ և գետնախնձոր սպառած են։ Երկու տարիէ ի վեր արդէն հացի պակասութիւն կար։ Սամարայէն կը հեռագրեն.— Ամէն կողմ անօթիներ և դժբաղդներ։ Եթէ պատառ մը հաց գտնեն, տօնական օր մը կը համարեն։ Որքան երջանիկ կ'ըլլան երբ պատառ մը հաց և պնակ մը տաք ապուր տրուի անոնց։ Ամէնքն ալ բաչխուած նպաստները բռնած տուներնին կ'երթան, որովհետեւ ծեր հիւանդները չեն կրնար կառավարական ճաչարանը երթալ։ Շատերը բնաւ հագուստ ալ չունին։ Գիւղերը բոլորովին ամայացած են, ամէն բան ծախուած է։ Բնակիչներուն հարիւրին տասը հիւանդացած են անօթութենէ և ուժասպառութենէ։

ՄԱՐՕՔԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Մարօքեան ջուրերուն մէջ սպանեւֆրանսական նաւային ցոյցը անակնկալ կերպով արագութեամբ իր վախճանին կը մօտենայ։ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Բիչօն չաբաթ օր նախարարաց խորհուրդին հաղորդեց թէ երկու միջնորդող Տէրութիւնները Մարօքի մէջ իրենց գործին յաջողութեան հետեւանօք որոշած են իրենց մարտանաւերը ետ քաշել։ Երկու Տէրութիւնները ծանուցագրով մը Ալճէզիրասի պայմանագիրը ստորագրող Տէրութեանց ծանուցին այս որոշումը։

Սպանեւֆրանսական ցոյցը անցեալ ամսուն 8ին տեղի ունեցաւ, երբ միացեալ նաւատորմիղը մտաւ Թանճէրի նաւահանգիստը, երբ երկու օր առաջ (Դեկտ. 6) սկսուած գործը ծանուցին ստորագրող Տէրութեանց դաչնակիցներուն։ Դեկտ. 19ին Թանճէրի դեսպանական մարմինը մարօքեան կառավարութենէն պահանջեց Րայսուլին հեռացնել Թանճէրի ծովային նաւահանգստին չրջակայքէն, որովհետեւ ցորչափ անիկա Թանճէրի մօտերը գտնուի, ոստիկանական կազմակերպութիւնը անկարելի է։ Դեկտ. 24ին կառավարական զօրքերը հրամանատարութեամբ պատերազմական նախարար Կէպպաս Թանճէրի առջեւ հասան, և երեք օր վերջ (Դեկտ. 27) առանց ընդդիմութեան տիրեցին Թանճէրի։ Երկրորդ օրը (Դեկտ. 28) Կէպպաս Մարօքի Էմիրին պատգամագիրը կարդաց, որով Րայսուլի կը դադրի Թանճէրի կառավարչութեան պաշտօնէն։ Ասոր հետեւանքը այն եղաւ որ չատ ցեղեր, որոնք մինչեւ այն ատեն Րայսուլիի կողմը բռնած էին կամ չէզոք եղած էին, ցրուեցան իրմէ և յարեցան Էմիրին զօրքերուն։ Վերջապէս Յնվ. 5ին Կէպպաս վճռական հարուածը տուաւ Րայսուլիի, յարձակելով անոր ամրոցին՝ Զինաթին վրայ և յաջողակ կռիւէ մը վերջ աւարեց և հրկիզեց զայն։ Րայսուլի յաջողեցաւ մօտակայ լեռները փախչիլ։

ԻՌԼԱՆՏԱՅԻ ՆՈՐ ՆԱԽԱՐԱՐԸ.— Պրայսի Ուաշինկթընի դեսպան անուանուելուն հետեւանքով, կրթական նախարար Պիրէլ պիտի յաջորդէ անոր իբրեւ Իռլանտայի նախարար։ Մր. Պիրէլ ծանր պաշտօն մը կը ստանձնէ որովհետեւ իրեն կը վիճակի յառաջիկայ նստաչրջանին մէջ ներկայացնել իռլանտական օրինագիծը, զոր արդի դաչինքը Հօմ Րուլի իբրեւ փոխարինութիւն խոստացած է Իռլանտացիներուն։ Մր. Պիրէլ, ինչպէս յայտնի է յուզեալ տարի մը ունի արդէն իր ետեւը։ Ինք է հեղինակը անգլիական դպրոցներուն կրթական օրէնքին, որ Երեսփ. Ժողովէն ընդունուեցաւ, բայց իր գլխաւոր տրամադրութեանց մէջ մերժուեցաւ Լորտերու Ժողովէն։ Մր. Պիրէլ ծնած է 1850ին, հայրը Մկրտական քարոզիչ մըն էր։ Իրաւագիտական ուսմանց չրջանը աւարտելէ վերջ 1875ին փաստաբանութեան սկսաւ և 1896ին Բրոֆ. եղաւ Լոնտոնի համալսարանին։ 1889ին առաջին անգամ ըլլալով Խորհրդարանին անդամ եղաւ։ Հանրութեան ծանօթացած է քանի մը գրքեր հրատարակելով։ Անգլիոյ արդի դաչինքին մէջ մէկէ աւելի մատենագիրներ կան.—Ճէյմս Պրայս, Հէլտէյն Ճօն Մօրլի, Պըրնս։

ՁՄԵՌԸ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ.— Ամբողջ Աւստրիոյ մէջ արտասովոր սաստկութեամբ ձմեռ մը կը տիրէ։ Դաչտային վայրերուն մէջ ջուրի պակասութիւն կը տիրէ, որովհետեւ գրեթէ բոլոր աղբիւրները սառած են։ Քաղաքներուն մէջ փայտի պակասութիւնը զգալի է, որուն գինը արդէն չաբաթներէ ի վեր բարձրացած էր։ Երկաթուղիի հաղորդակցութիւնք խանգարուած են։ Ազատասէր ընկերութիւններ կ'աչխատին օգնութիւն հասցնել կարօտեալներուն։ Շատ մը դըպրոցականներու ականջները, ոտքերը, ձեռքերը սառած են։ Վիեննայի մէջ օրուան մեծ խնդիրն է ածուխին խնդիրը։ Կ'ըսուի թէ հինգ-վեց օրէն ածուխի պատրաստ մթերքը սպառելու վրայ է։ Եւրոպայի զանազան կողմերէն սառէն մեռնողներու լուրեր կը հասնին։

ՇԱՀԻՆ ԹԱԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Մուհամմէտ Ալի Միրզա Շահին թագադրութեան արարողութիւնը կատարուեցաւ Թէհրանի պալատին այն մասին մէջ որ Միւզէում անուամբ ծանօթ է, կէս օրէն ետքը ժամը 1ին Գաճար Հարստութեան պատկանող բոլոր իչխանները, հոգեւորականները, նախարարները, բարձր պաշտօնատարները և դեսպանները հաւաքուեցան Գահոյից մեծ դահլիճին մէջ, ուր պաշտօնական ընդունելութիւն մը կատարուեցաւ։ Ցետոյ Վեհ. Շահը նստաւ Սիւրամարգի Գահին վրայ՝ ադամանդներով և զմրուխտներով զարդարուն։ Գահոյից աստիճաններուն վրայ կեցած էր գահաժառանգ իչխանը։ Հոգեւորական բարձր աստիճանաւորներ չուրջանակի նստան Գահոյից բոլորտիքը։ Աջ կողմը կեցած էին իչխանները, ձախ կողմը՝ նախարարները, բարձր աստիճանաւորները և ազնուականները, իսկ ետին՝ դեսպանները։ Վեհ. Շահին մասնաւոր հրաւէրով ներկայ էր նաև Տքթ. Տամչ, որ հանդուցեալ Շահը դարմանեց, վերջին հիւանդութեանը միջոցին։ Մեծ-Եպարքոսը Թագը Շահին գլուխը դնելով, գիր մը կարդաց, որով Մուհամմէտ Ալի Միրզա հանդիսաւորապէս Շահ կը հռչակուէր։ Ցետոյ հոգեւորականները արտասանեցին օրհնութեան բանաձեւը, և աղօթքներ ըրին Ն. Վեհափառութեան բարգաւաճման համար։ Այն ատեն Շահը Թագը հանելով գլուխը դրաւ ադամանդեայ ասեղով մը զարդարուն գլխանոց մը, և եկաւ կեցաւ Դահլիճին մէջտեղը, ուր ընդունեց օտար դիւանագէտներուն չնորհաւորութիւնները։

Էտուարտ Թագաւոր հեռագիր մը ուղղեց որով երկար և բարեպատեհ իչխանութիւն մը կը մաղթէ նոր Շահին։ Իրիկունը լուսավառութիւններ և հրախաղութիւններ կատարուեցան։

ՔՐՕՆԻԿ

ԾԱԽՈՒԱԾ ԿԻՆԸ

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԵՒ ՆՈՐՕՐԻՆԱԿ ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՈՒՄ ՄԸ

Ամուսնալուծման կնճռոտ հարցը իր վերջին լուծումը չստացած, անդին գաւառի անկիւնները յաճախ թատր կը հանդիսանան քստմնելի չահատակութեանց որոնց հերոսները դժբախտաբար սև [illegible] տակ կը ներկայանան յաճախ։ Մէկէ աւելի անգամներ սեղանի վրայ դրուած և ամէն անգամ գամբիւղի մէջ նետուած խնդիր մը վերարծարծել չէ նպատակս, քանի որ լաւ համոզուած եմ թէ ամուսնալուծման մասին Ս. Հայրապետին ըստ բաւականին ազատ տեսութիւնը դեռ ժամանակ մը կոյր ու կուռ համոզումներու ամուր թումբին պիտի հանդիպի և արդէն ի՞նչ հարկ հայրապետական [illegible] քանի որ ժողովուրդը գտած է Կորդեան հանգոյցը իր իսկ ձեռքով լուծելու կերպը, չնորհիւ արծաթամոլ չնորհունակներու։ Այս կարգի կղերականներու կեդր. Կրօնական ժողովոյ և Ս. Հայրապետին առանց գլխու ցաւ պատճառելու, գործը նուչի կապելու աղուորիկ դրութիւնը թերեւս փառաւոր լանջախաչով մը վարձատրուէր, եթէ երբեք չարաճճիներու անգաղտնապահութիւնը ստամոքսի խանգարում չպատճառէր իրենց։ Կեսարացիներու՝ եկեղեցիին մէջ տեղ ծախելու չուկայիկ մեթոտը բաւական ծանր ապտակներ բերաւ։ Անդին մօտակայ քաղաքի մը մէջ գառնբացի վարագոյրին աճուրդով բացուիլն ալ տխուր արձագանգ տուաւ։ Խեղճ յօդուածագիրին չափազանց զգացուելէն կռահեցի թէ առիթ չէ ունեցած եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցած աւելի տգեղ չահատակութեանց ներկայ գտնուելու։ Անգամ մը ցաւելով ներկայ գտնուած եմ Ոտնլուայի արարողութեան մը ուր քահանային ոտք լուալու աչխատութիւնը դրամով կը փոխարինուէր։ Արդեօք Քրիստոս ալ իր աչակերտներէն դրամ պահանջա՞ծ էր անոնց ոտքը լուացած ատեն։ Ի յիչատակ Քրիստոսի խոնարհութեան կատարուած այդ վսեմ արարողութիւնը պէ՞տք է որ այդ ստորնա՜ն խոնարհեցնէ՛ իր նախկ փոխանորդները։ Խաչը համբուրելու համար դրամ ցնծայ, Քրիստոսի գերեզմանը համբուրելու համար դրամ ցնծայ, օրհնած ջուր խմելու համար դրամ ցնծայ, ծնիր դրամ ցնծայ, մեռիր դրամ ցընծայ, որպէս զի տէրպապային քսակը պարարտանայ և սիրտը ցնծայ։ Ես կ'առաջարկեմ որ հաղորդութիւնն ալ դրամով տրուի,—եթէ երբեք ինծմէ առաջ խորհուած չէ—պայմանաւ որ հասոյթէն մաս մը թաղական աղաներու և մաս մըն ալ ժամկոչ ախպարին հանեն, որպէս զի անհաճոյ յայտնութիւններու տեղի չտայ։

Այս ամէնը աղէկ, բարով վայելեն, աչք չունինք, բայց, երբ եկեղեցին չահագործելէ յետոյ կ'ելլեն ժողովուրդն ալ չահ. գործել, երբ կ'ելլեն միջնորդ տատտուներուն հացին ալ աչք կը տնկեն, և գործը մինչեւ ամուսնացեալ և էրկան տէր կիները դրամով վաճառելու չափ առաջ կը տանին, ա՛հ, ատոր կարծեմ չէ թէ մենք, այլ նոյն իսկ... Կրօն. Ժողովը չի կրնար ներողամիտ գտնուիլ։ Վէպ չէ ըսածս, այլ բառին բուն նշանակութեամբ իսկութիւն։ Կը խնդրեմ ուշադիր մտիկ ըրէք յետագայ իրական պատմութիւնը և վճիռը Կրօն. Ժողովէն առաջ դուք արձակեցէք։ Կեսարիոյ Մունճուսունի գիւղէն Տաքէս անուն աղքատ երիտասարդ մը պանդխտութեան մէջ գտնուած միջոցին, ասկէ 2 տարի չափ առաջ նոյն գիւղի քահանան Տ. Պետրոս իր մէկէ աւելի չահատակութեանց օժանդակ հանդիսացող քանի մը արբանեակներովը միասին, կը խորհէին Տաքէսի կինը Ռումտեկենցի Մանուկ անուն անձի մը կնութեան տալ (չ'ակլու համար ծախել) 16 ու կէս ոսկւոյ փոխարէն և այդ դրամը կը բաժնեն իրենց մէջ չմոռնալով եկեղեցւոյ ալ — իրենք կ'ըսեն— 2 ոսկւոյ բաժին մը հանել։ Եւ այսպիսով Տիկին Տաքէսը կ'ըլլայ Տիկին Մանուկ։ Տաքէս աղբարը օրեր յետոյ կը փութայ իր ներկայութեամբը փայլիլ Մունճուսունի մէջ ի մեծ զարմացումն ժողովրդեան և ի մեծ ցաւ Տ. Պ. քահանային և իւրայնոց, և ոչ նուազ զարմացմամբ առջի էրիկը կը տեսնէ թէ իր կինը մականունը փոխած և ուրիչի մը թեւերուն վրայ թառած է արտօնութեամբ քահանային և իր արբանեակաց։ Կրնաք գուչակել հետեւանքը։ Մինչեւ այսօր Տիկին Տաքէսը ի ներկայութեան իր ամուսնոյն Տիկին Մանուկ կը մնայ դեռ և թերեւս չարունակէ մնալ, եթէ երբեք այս առթիւ Կեսարիոյ Թաղաք. Ժողովոյ մատուցուած բողոքագիրը կորուստ որոչման մը չի յանգի։ Ահա ամուսնալուծման մը որ կուգայ վերջ տալ այնքան կնճռոտ կարծուած խնդրոյ մը։ Վերոյիչեալ դէպքը աղուոր առիթ մը պիտի ըլլայ կարգ մը կիներու համար, իրենց ամուսինները հաւցէն փոխելու, եթէ երբեք Կրօն. Ժողովը չի փութայ ազդու միջոցի մը դիմելու։

Նոյն այդ չնորհունակ քահանան է որ ասկէ առաջ 5 մէճիտի փոխարէն անոք և աղքատ մանկամարդ այրի մը բանի ամուսնացուցած էր 80 տարեկան Ռումտեկենցիի մը հետ, առանց անսալու խեղճ կնոջ թախանձանաց և նոյն իսկ անձնասպան ըլլալու սպառնալեաց և իրօք ալ կինը ամուսնանալէն քիչ յետոյ դաւանափոխ եղած և ապա խելագարած է։ Վերոյիչեալ քահանային եպերելի ընթացքը այժմէն պատճառ եղած է Մունճուսունի 15 ընտանիքներու կաթոլիկ ըլլալուն և վախ ունինք թէ չատերու ալ պատճառ պիտի ըլլայ, եթէ իր յոռի ընթացքը չարունակելու ըլլայ և ցորչափ անպատիժ մնան իր յոռի արարքները։ Ոչ մէկ քահանայի հետ ապրիլ կ'ուզէ, որպէսզի ամբողջ իրաւունքները ինք իւրացնէ։

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

Իրողութիւնը այնչափ քստմնեցուցիչ է որ աւելորդ կը սեպենք երկար բարակ խորհրդածութիւններ ընել այս տխուր դէպքին վրայ զոր հմտալից ոճով մը մանրամասնած է Կեսարիոյ մեր թղթակիցը։ Իրաւ է որ զեղծումին ամէն տեսակներուն արձագանգը եղած էինք մինչեւ ցարդ, սակայն մարդու մը պսակուած կինը իր ամուսնին ձեռքէն խլել և ուրիչի մը հետ պսակելու յանդգնութիւնը ցարդ տեսնուած բան չէր։ Կեսարիոյ Սրբազան Առաջնորդը անչուչտ մանրամասնօրէն պիտի քննէ այս աներեւակայելի օրինականութեան պարագաները ու խստիւ պիտի պատժէ անոր հեղինակները, առանց նկատի առնելու թէ որու սիրտը կը կոտրի այս առթիւ և թէ որուն խաթրը կը մնայ։ Կեսարիոյ պէս տեղ մը, ուր այնպէս կը հաչուեն թէ մէկ երիտասարդի մը երկու աղջիկ կ'իյնայ ամուսնանալու, չենք գիտեր թէ ի՛նչ բանէ դրդուած այս ոճիրը գործած են Մունճուսունի բարի ծաղիկ քահանան ու իր համախոհները։ Ամէն պարագայի մէջ զեղծումին համեմատութեամբ մեծ պատիժ մը պէտք է տալ գործին հեղինակներուն։

ԳՈՒՐՊԱՆ ՊԱՅՐԱՄԻ տօնին առթիւ Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ ընկերակցութեամբ գործակատար Արիս էֆ. Ֆէնճեանի, Կայս. Պալատ գնաց և իր ու իր հօտին շնորհաւորութիւնները մատոյց յատս Կայս. Գահոյից. Ն. Սրբազնութիւն արժանացաւ Կայս. մեծարանաց և բարեաց։ Ցետոյ Ս. Պատրիարք Հայրը շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Ա. Քարտուղար Բարձր. Թահսին փաշայի, Բ. Քարտուղար Բարձր. Իզզէթ փաշայի, Ա. Սենեկապետ Բարձր. Հաճի Ալի փաշայի, Արարողապետ Վսեմ. Կալիպ պէյի, պալատական աւագանիին և նախարարներուն։ Ն. Սրբազնութիւն այսօր կ՚այցելէ Պոլսոյ կողմը բնակող նախարարներուն, [illegible]ական բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն և պարսկական դեսպան Իշխան Միրզա Րիզա Խանի։

ՀԱՅԵՐԷՆ ՍՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—Ծանօթ մանկավարժ Պ. Սեդրակ Մանդինեան, հեղինակ բազմաթիւ մանկավարժական գիրքերու և դասագիրքերու և երեսուն տարիներէ ի վեր Ներսէսեան դպրոցի և Գէորգեան հոգեւոր ճեմարանի բազմարդիւն ուսուցիչ, և Տ. Գէորգ ու Տ. Մակար Կաթողիկոսներու օրով ծխական դպրոցներու ծրագիրներուն հեղինակը, նպատակայարմար սղագրութիւն մը յօրինած է կ՚ըսուի հայերէնի համար։

ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ Եղբարք իրենց հանգուցեալ հօր Մհր. Սերովբէ էֆ. Կիւլպէնկեանի անուան տարեդարձին առթիւ Ազգ. Հիւանդանոցի ընդհ. պատրաստելոց հոգեհաց տրուելու համար 2700 ղրշ. նուիրած են նոյն հաստատութեան։

— Տ. Խաչատուր քհ. Դերձակեան մետաքսահիւս աթլազէ սաղաւարտ մը և վակաս մը նուիրած է Ազգ. Հիւանդանոցի Նորակառոյց Ս. Փրկիչ եկեղեցիին։

ԽՌԱՁԱՅՆԸ ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ՄԷՋ.— Տարտանէլի Ս. Գէորգ եկեղեցիին մէջ Կաղանդի առտուն տեղի ունեցած պատարագի արարողութիւնը եռաձայն երգուած է առաջնորդութեամբ եռաժշտապետ Խոսրով էֆ. Քէօմիւրճեանի։ Եռաձայն խումբը կազմուած է տեղւոյն վարժարանին 54 երկսեռ ուսանողներէ։ Ասոնցմէ 12ը պասօ, 12ը թէնոր և մնացեալ 32ը սոբրանօ։ Երգեցողութիւնները ըստ բաւականին ներդաշնակօրէն երգուած են և մեծ բազմութիւն մը ներկայ գտնուած է։

ԷԳԻՆԷԷՆ կը գրէ մեր Թղթակիցը.—Էգինէ Գայմագամութիւն մըն է որուն 600 տունը Թուրք, 250ը Յոյն, 90ը Հայ և 30ը հրեայ են։ Էգինէի գլխաւոր արտադրութիւններն են. խաղողին, արմտիք, ձիթաւիւղ և սիսեռ։ Հայերն ունին Ս. Գէորգ անուն նորաշէն եկեղեցի մը որուն հիմնարկութեան թուականն է 1890. քահանան է Տ. Մեսրոպ Թորոսեան։ Կայ նաև երկսեռ վարժարան մը 40 աշակերտներով և աղջկանց վարժարան մը 25 աշակերտուհիներով։ Վարժարանը ունի Հոգաբարձու մարմին մը որուն անդամներն են Տեարք. Մարկոս Արսէնեան, Մ. Տիրան Եագուպեան, Մինաս Ճերմակեան և Յակոբ Քրթիկեան. Իսկ Թաղ. Խորհուրդը կը կազմեն Տեարք՝ Թագւոր Գօչաշեան, Մելքոն Արսէնեան, Ղուկաս Քիւրքճեան, Պետրոս Պետրոսեան և Յովհաննէս Պալեան։

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆՆԵՐԷՆ.— Գուրպան Պայրամի տօնին առթիւ Կ. Պատրիարք Տ. Սապպաղեան Սրբազան ընկերակցութեամբ գործակատար Յովսէփ էֆ. Շէհրեանի, Կայս. Պալատ երթալով երէկ յատս Կայս. Գահոյից մատոյց իր և իր հօտին շնորհաւորութիւնները։ Ցետոյ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ պալատական աւագանիին, նախարարներուն և պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարներու։

ՊԻԼԷՃԻԿԷՆ Օննիկ էֆ. Կ. Կիրակոսեան Գալֆաեան որբանոցին համար մէկ օսմ. ոսկի ղրկած է մեզ Պատրիկ էֆ. Զայեանի ձեռամբ։ Կը խնդրուի ընկալագրով մը ստանալ այս գումարը խմբագրատունէս։

Ե. ԴՈՒՐԵԱՆ, Մ. Աճեմեան, Տօքթ. Մուրատեան և Տօքթ. Պօղոսեան էֆէնտիները գեղեցիկ և հետաքրքրաշարժ յօդուածներ ունին Ծաղիկի այս շաբթուան (19րդ) թիւին մէջ, որ հրապարակ ելած է այսօր։ Յօդուածներուն նիւթերն են՝ Խօսւածքը, Տէր զինովը, Ցդուբեան օրէր և Կաղանդը Զուիցերիոյ մէջ, ամէնքն ալ հրահանգիչ, սիրուն և ծիծաղաշարժ, մանաւանդ Ե. Դուրեանի՝ Խօսւածքը, որ գրեթէ կէսը գրուած է այս շաբթուան Ծաղիկին։

«ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ» շաբաթաթերթին Տնօրէնը՝ Վահան Փափազեան, անձնական տկարութեան պատճառաւ անցեալ շաբթու չի կրցաւ հրատարակել թերթը, այժմ բոլորովին ապաքինած ըլլալով վաղը հրապարակ կը հանէ Հանրագիտակը հետեւեալ բովանդակութեամբ.— Ծնունդի Այցելութիւններ.— Ե. ԱԼՓԻԱՐ. Թերթին Սիրտը.— Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ. Հարմնցու Օրիորդները.— Ըյբ Թարգմ. Մ. Ն. Ուշադրութեան Արժանի.— ԴԻՏՈՂ. Ծնունդի Պատկերներ.— ԼԻԼԱ. Կինը (Զրուցուածքներ).— Փ. ԳՕԼԱՆՃԵԱՆ. Զուարճալիքներ և Հեռագիր։

ՕՐԹԱՔԷՕՅԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Օրթագիւղի եկեղեցիին ի նպաստ տեղի ունենալիք նուագահանդէսը Յանձնախումբի անդամներուն որոշմամբ առ այժմ յետաձգուած է օդին խստութեան պատճառաւ։ Գալ շաբթու պիտի ծանուցանենք թէ ո՛ր օրը տեղի պիտի ունենայ և յայտագիրը պիտի հրատարակենք։

«ԼՈՅՍ» ԿՐՕՆԱԹԵՐԹԸ

Երկրորդ թիւը հրապարակ կ՚ելլայ վաղը Լոյս Կրօնաթերթին, որ իր առաջին թիւէն իսկ անօրինակ ընդունելութեան մը արժանացաւ իր ճոխ բովանդակութեամբը, չահեկան յօդուածներովը ու մանաւանդ կրօնաշունչ ոգւովը։ Ամէն կողմէ ստացած ենք բազմաթիւ համակրական նամակներ և քաջալերական արտայայտութիւններ, որոնք ոյժ կուտան մեզի ճշմարտապէս փնտռուած կրօնաթերթ մը ընելու Լոյսը, իր ներկայ շրջանին մէջ։ Ինչպէս ուրիշ անգամ ալ ըսած ենք չահու ակնկալութեամբ չենք ձեռնարկած մենք Լոյսի հրատարակութեան և արդէն աւելորդ էր չահ սպասելը այսպիսի ձեռնարկէ մը, քանի որ նախորդ հրատարակիչներն ալ արդէն [illegible] նիւթական չահ չունեցան այս գործէն։ Մենք կրօնական պէտք մը լրացուցած ըլլալու փափաքը միայն ունինք և կը սիրենք յուսալ որ Հայ եկեղեցին սիրողներ միեւնոյն փափաքով կ՚աշակցին մեզ և կը սատարեն Լոյսի զարգացման։

Մարգարեան ընտանիքը և բոլոր պարագաները իրենց խորին շնորհակալիքը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք հաճեցան անձամբ կամ գրով իրենց ցաւակցութիւնները յայտնել, յաւէտ ողբացեալ, վաղամեռիկ ՏԻԿԻՆ ՆԱՁԼԻ Մ. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան առթիւ։

ԱՐՄԱՇԵԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ
ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

Երէկ ընդարձակօրէն գրած էինք Արմաշեան Միաբանութեան խմբագրութեամբ հրապարակ հանուելիք Հայերէն լեզուի բառարանի մը նկատմամբ։

Դժբաղդաբար, բառի մը տպագրական մոռացումովը բառարանին պաշտօնը փոխուած էր, որուն նպատակը պիտի ըլլայ գրաբար լեզուով բնեիր գրուած մը հասկնալ եւ աշխարհաբար լեզուն գրել ու կարդալ։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՅՐԱՄԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Երէկ առտու մեծ շքով կատարուեցաւ Գուրպան Պայրամի հանդէսը։ Վեհ. Սուլթանը քառաձի փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած մեկնեցաւ Եըլտըզի Կայս. Պալատէն դէպի Սինան Փաշայի մզկիթը։ Ամբողջ ճամբուն վրայ զինուորներ բարեւի կեցած էին։ Մզկիթին բակին մէջ կը սպասէին իշխանուհիներ, Կայս. կանանոցին տիկինները, նաև Մեծ-Եպարքոսը, նախարարները և զինուորական ու քաղաքային բարձր պաշտօնատարները։ Վեհ. Սուլթանը Պայրամի արարողութեանց ներկայ գտնուելէ ետք, որոնք տեւեցին մօտ ժամ մը, հանդիսաւոր թափօրով գնաց Տօլմա-Պաղչէի Կայս. Պալատը։ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, նախարարները և ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ պերճօրէն զարդարուած ձիերով առջեւէն կ՚երթային. Իսկ ուրիշ պաշտօնատարներ ալ Կայս. կառքին քովէն հետիոտն։ Տօլմա-Պաղչէի մէջ կառքը կեցաւ Պալատին ներքին գաւիթին առջեւ. Վեհ. Սուլթանը իջաւ կառքէն և գնաց Պատուոյ Սանդուխին առջեւ, ուր շարուած էին եօթը խոյեր, գեղազարդ, սանտրուած, եղջիւրնին ոսկեզօծ և ժապաւէններով զարդարուած։ Արծաթ սկուտեղի մը վրայ ոսկի շեղբով դանակ մը մատուցուեցաւ Վեհ. Սուլթանին, Պալատական պաշտօնատարի մը միջոցաւ։ Ն. Վեհափառութիւն դանակը կամաց մը քսեց խոյերէն մէկին վիզին։ Այսպէսով սկսաւ գուրպանի արարողութիւնը։ Վեհ. Կայսրը յետոյ մտաւ Պալատ և Իր մասնաւոր յարկաբաժինը գնաց քիչ մը հանգիստ առնելու համար աշխամբոյրի արարողութենէն առաջ։ Այս միջոցին, քաղաքային, զինուորական և կրօնական բոլոր բարձր պաշտօնատարները աստիճանի կարգով շարուեցան Գահոյից Սրահին մէջ, Մեծ-Եպարքոսէն մինչեւ Ուլայի Բ. աստիճանաւորները։

Վեհ. Սուլթանը Սրահ մտաւ և գնաց նստաւ Իր Կայս. Գահին վրայ։ Անմիջապէս Նագիպ-իւլ-Էշրէֆ էֆէնտին առաջ անցաւ, Պայրամը շնորհաւորեց և աղօթք մը արտասանեց Ն. Վեհափառութեան երկարակեցութեան համար։ Աղօթքէն ետք Կայս. Պալատին նուագածուներու խումբը հնչեցուց Համիտիէ Մարշը, որով սկսաւ աչխամբոյրի արարողութիւնը։ Կայս. Գահին ձախ կողմը կար Գահոյից ոսկեհուռ Մեծ Ժապաւէնը։ Արարողապետին տուած նշանին վրայ, Մեծ-Եպարքոսը առաջ անցաւ, ի դիմաց բոլոր նախարարներուն շնորհաւորեց Պայրամը և համբուրեց Մեծ Ժապաւէնը։ Ն. Բարձրութեան հետեւեցան նախկին Մեծ-Եպարքոսները, նախարարները, և զինուորական ու քաղաքային բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, համբուրելով Գահոյից Մեծ Ժապաւէնը։ Ասոնց մեկնելէն ետք Գահոյից Սրահը մտաւ Շէյխ-իւլ-Իսլամ էֆէնտին, իր ետին ունենալով կրօնական պաշտօնեաները և Իւլէմաները։ Շէյխ-իւլ-Իսլամ էֆ.ն աղօթք մը արտասանեց և կրօնական պաշտօնատարներու շնորհաւորութիւններէն ետք, Վեհ. Սուլթանը պահ մը առանձնացաւ և յետոյ ընդունեց պալատականները։ Քիչ ետք Ն. Վեհափառութիւն նոյն հանդիսաւոր թափօրով վերադարձաւ Եըլտըզի Կայս. Պալատը։ Կայս. Թափօրին երթուդարձի ճամբուն վրայ զինուորներ բարեւի կեցած էին և անհամար ժողովուրդը օդը կը թնդացնէր «Բատիշահըմ չօգ եաշա» խանդավառ աղաղակներով։

⁂ Պարսից Վեհ. Շահը և բոլոր Եւրոպական Վեհապետները շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին Վեհ. Սուլթանին։ Ն. Վեհափառութիւն փոխադարձ հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց։

Շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին նաև Եգիպտոսի Խտիվը, Մէքքէի Էմիրը, Պուլկարիոյ Իշխանը, կուսակալները, զօրաբանակներու հրամանատարները և Օսմ. դեսպանները։ Կայս. Պալատին Ա. քարտուղարութիւնը Վեհ. Սուլթանին գոհունակութիւնը հաղորդեց անոնց։

Հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերը, դեսպանատուններու Ա. Թարգմանները, Օսմ. Պանքայի, Րէժի Լիոնէի, Հանր. Պարտքի վարչութեան, Րէժիի և Երկաթուղիի ընկերութեանց Տնօրէնները Կայս. Պալատ երթալով, իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին։

⁂ Կայս. Իրատէի մը համաձայն ոչխարներ բաշխուեցան բոլոր զօրանոցներուն, Պոլսոյ մզկիթներուն, մէտրէսէներուն և թէքքէներուն։ Ոչխարներ ղրկուեցան նաեւ Համազգային Անկելանոցին պատսպարեալներուն համար։ Ողորմութիւններ բաժնուեցան աղքատներուն, Համիտիյէ մզկիթին և Բ. Դրան առջեւ, ինչպէս նաև Պէշիկթաշի և ուրիշ թաղերու մէջ։

⁂ Պայրամի առթիւ օսմ. և օտար պահականոցները ինչպէս նաեւ նաւահանգիստ գտնուող առեւտրական նաւերը դրօշազարդուած էին։

⁂ Մեծ-Եպարքոսը, Շէյխ-իւլ-Իսլամը և բոլոր նախարարները այսօր եւս Կայս. Պալատ կ՚երթան, իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու յատս Կայս. Գահոյից։

ԴԱՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆՆԵՐ.—Վճռաբեկ ատեանին անդամ անուանուեցաւ Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին հուգուգի ճիւղին նախագահ Իսմայիլ Հագգը էֆ., որուն յաջորդեց դատական նախարարութեան հուգուգի գործերու Տնօրէն Իպրահիմ պէյ. անոր ալ յաջորդեց Բերայի նախնական դատարանին առաջին նախագահ Հաֆըզ Ալի Րիզա էֆ.։ Բերայի նախնական դատարանին առաջին նախագահ անուանուեցաւ Պոլսոյ նախնական դատարանին հուգուգի երկրորդ ճիւղին նախագահ Իսմայիլ Սէրաճէտտին պէյ, որուն յաջորդեց Սկիւտարի նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Ալի Րիզա պէյ. անոր ալ յաջորդեց Բերայի նախնական դատարանին անդամ Հայտար պէյ։ Բերայի նախնական դատարանին անդամ անուանուեցաւ Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին օգնական անդամներէն Հաճի Իպրահիմ Խալիլ պէյ, որուն յաջորդեց վճռաբեկ ատեանին հուգուգի ճիւղին միւլազիմներէն Շուքրի պէյ։ Գոնեայի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ անուանուեցաւ Այտընի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Րաղըպ պէյ, որուն յաջորդեց Պէյրութի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Ջիւհտի էֆ., անոր ալ յաջորդեց Պրուսայի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Հիքմէթ պէյ։ Այս վերջինին յաջորդ կարգուեցաւ Սկիւտարի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ Րէֆիք պէյ։ Սկիւտարի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ անուանուեցաւ Բերայի նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր անդամ Իհսան պէյ, որուն յաջորդեց Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին եղեռնական ճիւղին առաջին քարտուղար Րիֆաթ պէյ։

⁂ Սէլանիկի մէջ արտասովոր դատարան մը հաստատուեցաւ, որուն նախագահ անուանուեցաւ Էտիրնէի ու Սէլանիկի նահանգաց դատական քննիչներէն Խուլուսի էֆ., իսկ անդամ անուանուեցան Սէլանիկի կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհ. դատախազի օգնական Մազհար էֆ., Սէրէզի նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Շաքիր պէյ և Սէլանիկի վերաքննիչ ատեանին անդամներէն Տիմիթրի ու Էմմանուէլ Լազչէվ էֆէնտիները։

ՍԵՐՊԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ.— Պոլսոյ սերպիական դեսպան կարգուեցաւ Սերպիոյ Թագաւորին նախորդ անձնական քարտուղար Մ. Նատովիչ, փոխանակ Մ. Սիմիչի, որ Վիէննա փոխագրուած էր։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆԱՒԱԲԵԿՈՒԹԻՒՆ.— 60 հոգի խեղդուած.—Քօզլուէն կը հեռագրեն թէ Ֆրանս. նաւաձիգներու ընկերութեան Կալաթա առագաստանաւը, որ 900 թօնօ ածուխ բեռցած էր, Բարիզ նաւաձիգը զայն Էրէյլի կը տանէր Զօնկուլտաքէն, երբ փոթորիկին սաստկութենէն չուանը խզուեցաւ և ընկղմեցաւ Պապա հրուանդանին մօտ, իր բոլոր գոյքերովը։ Մէջը 60 հոգի կային ճամբորդ և նաւաստի որոնք ամէնքն ալ խեղդուեցան։ Միայն նաւաստի մը յաջողած է ցամաք ելլել Ըրէյլի եզերքը վիրաւոր վիճակի մէջ։

⁂ Գասըր-Քասապի առջեւ (Սեւ ծով) հելլենական Ակրէպոլիս շոգենաւը խրեցաւ։ Մարդիկը դժուարաւ ազատեցան։

⁂ Արչիպեղագոսի մէջ, Թէմպէքի բեռցած օսմ. առագաստանաւ մը ընկղմեցաւ Քաշութի մօտ՝ մրրիկէն. Ութը նաւաստիներէն չորսը խեղդուեցան։

⁂ Անգլիական Տիսօ շոգենաւը որ Օտեսայէն կուգար, Հարէմ-Իսկէլէսիի առջեւ խրեցաւ։

⁂ Աւստրիական Բէրեա և հելլենական Մառի Վակլիանօս շոգենաւերը Պիրէյի մօտերը իրարու զարնուեցան։ Աւստրիական շոգենաւը ծակեցաւ և միւսը ցաւէն վնասուեցաւ, բայց երկուքն ալ կրցին ազատել իրենք զիրենք։

ՈՂՋ ՈՂՋ ԱՅՐԱԾ.—Բուռճէլի-Դովաք, այգեպան Շաքիրի հիւղակէն հրդեհ ծագեցաւ առջի գիշեր, և չէնքին մէջ այրեցաւ նաև յիշեալին ծեռունի մայրը։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.—Եօթը ամիս բանտարկութեան դատապարտուեցաւ Խաչիկ որ քար նետելով Եանիի, անոր մահուանը պատճառ եղած էր։ Մէկ ոսկի տուգանքի՝ Պօղոս Կուռնիկեան որ պասմաճի Միսաքը նախատած էր. 50 ղրշ. տուգանքի՝ Էլէնի որ Հայկանոյշի ապրանքներուն վնասած էր։ Երկու ամիս բանտի և 380 ղրշ. վիրաբուժական ծախքերու հատուցման Քըլ-Պրունի բնակող Գաբրիէլ որ Կարապետը վիրաւորած էր, 20 օր գործէ դադրեցնել տալով անոր։ Ոսկի մը տուգանքի՝ Բերա բնակող հելլենացի Տիմիթրի որ արգիլուած բրօմկս ծախած էր։

ՁԻՒՆԻ ՄՐՐԻԿԸ.—Վեհ. Սուլթանին կողմէ ձմրան առթիւ աղքատներուն շնորհուած 1000 ոսկիի գումարը Քաղաքապետութեան կողմէ ղրկուեցաւ թաղապետական տասը շրջանակներուն որոնք սկսան ածուխ բաժնել կարօտներուն։ Հանգստեան Թոշակի սնտուկը, ձմրան խստութեան առթիւ նոր թոշակ մը վճարեց 100 ղրշ.էն վար ամսական առնողներուն։ Քաղաքապետութիւնն ալ կ՚աշխատի մեղմել աղքատութիւնը։ Փուռերը հրաման ստացան աւելի հաց հանելու։ Թաղապետական պաշտօնեաներ ածխավաճառներու և փայտավաճառներու վրայ կը հսկեն որպէս զի գինը չբարձրացնեն և ժողովուրդը չչահագործեն։

⁂ Մինչեւ կը շարունակէ ձիւնը։ Երէկ ալ մինչեւ իրիկուն ձիւնեց ընդհատ ընդհատ։ Հիւսիսային հովը իր սաստկութիւնը մեղմացուցած է, ցուրտը աւելի թեթեւ է նախորդ օրերէն։ Գիշերը պատուական լուսին մը կար, բայց առտուն գորշ էր երկինք։ Գիշերը ցուրտին աստիճանը 4 էր զերոյէն վար, երէկ առտու 2.4 իսկ կէս օրին զերոյէն 1 աստիճան վար։ Սակայն մինչ կ՚ալեւնայ ձիւնի խաւը որ տեղ տեղ մէկ կանգունի կը հասնի։ Վերին Վոսփորի մէջ Բաշա Պաղչէի առջեւ ծովեզերքը մէկ թիզի չափ սառած է։ Տէրքօսի ջուրի խողովակները, տունի ջրհորները, պտուղները և ջուրերը կը սառին։ Կ՚ըսեն թէ Նէտի-Գուլէի և Հօճա-Մուսթաֆա Փաշայի կողմերն ալ գայլեր երեւցեր են։ Թաշ-Քէօփրիւէն դէպի Պոլիս հանուած ոչխարները ձիւնի տակ մնացին և 9 հատը սառեցան։ Թրամուէյները տակաւին չեն բանիր և անցուդարձը մինչ վտանգաւոր է և դժուարին։ Թաղապետական պաշտօնեաները երէկ, կեդրոն տեղեր ձիւները հաւաքել տուին փողոցներուն մէջտեղը, որպէս զի խանութները դիւրութեամբ բացուին։ Կառախումբերն ալ դժուարաւ և անկանոն կ՚երթեւեկեն։ Արեւելեան երկաթուղիի գիծին վրայ թէեւ չատ ձիւն չկայ, բայց Սիրքէճիի ու Քիւչիւք-Չէքմէճէի միջեւ ձիւնը առատ է, որով կառախումբերը զոյգ վայրաշարժով կ՚երթեւեկեն։ Կայարաններու մէջ տաք ջուր կը լեցուին անիւներուն վրայ, սառերը հալեցնելու համար։ Նէտի-Գուլէէն Այ-Սթէֆանօս առջի օր մինչ երեք վայրաշարժ երթեւեկեցին և ձիւները մաքրեցին։ Անատոլուի զանազան տեղերն ալ առատ ձիւն տեղացած է։ Էսկիշէհիրի մէջ ցուրտը զերոյէն 10 աստիճան վար է, Գոնիայի մէջ 12, Աֆիօն Գարահիսարի և Տարտանէլի մէջ 15, Պէօզիւքի մէջ 16, Աքշէհիրի մէջ 17, Քարամանի մէջ 24 և Էրէյլիի մէջ 28 աստիճան մինչ զերոյէն վար։ Անատոլուի երկաթուղիին գիծը ձիւնով ծածկուած է։ Գոնիայի կայարանէն երեք խոշոր վայրաշարժներ ճամբայ հանուեր են՝ ձիւն մաքրելու յատուկ խոշոր վակոնով մը, կառախումբերուն ճամբայ բանալու համար. սակայն Բուռնար Պաշըի ու Մէյտանի կայարաններուն մէջտեղը ձիւներուն մէջ մնացեր են. ուրիշ վայրաշարժ մը ղրկուեր է անոնց մէջ գտնուող պաշտօնեաները ազատելու, սակայն այն ալ ճամբան մնացեր է։ Առաջին երեք վայրաշարժներու մեքենավարները, հնոցպանները և պաշտօնեաները ձիւնի բլուրներուն վրայէն անցեր և մեծամեծ դժուարութիւններով կրցեր են հասնիլ իրենց օգնութեան եկած վայրաշարժին մօտ. այդ կերպով Գոնիա վերադարձեր են։ Թէեւ ձիւնը չատ է, բայց Աֆիօն Գարահիսարի ու Էսկիշէհիրի և Հայտար Փաշայի, Էսկի Շէհիրի ու Էնկիւրիի միջեւ կառախումբերը կ՚երթեւեկեն։

Ամէնէն աւելի ծովային կեանքն է որ կը տուժէ։ Դեռ Սեւ ծովի և Միջերկրականի համար շոգենաւերը ճամբայ չեն ելած, ոչ ալ եկած են հոնկէց։ Շիրքէթի և Մախսուսէի շոգենաւերը հազարումէկ դժուարութիւններ կը կրեն։ Առտուն ուշ ճամբայ կ՚ելլեն և իրիկուան երթեւեկները չեն կատարեր։ Ոսկեղջիւրի մէջ միայն երկու շոգենաւ բանեցաւ։ Կըզըլի շոգենաւերը բնաւ չերթեւեկեցին։ Վոսփորի մէջ առջի օր Շիրքէթի շոգենաւերը մրրիկի բռնուելով, սաստիկ դժուարութիւններու մատնուեցան։ Շիրքէթի 43 թիւը առջի օր ժամը 8ին, Եէնիքէօյի քացերը ինկաւ փարոսի տուփային վրայ որ ընկղմեցաւ, փարոսին երեք պաշտօնեաներուն և մէկ պահապանին հետ։ Շոգենաւը որ ծանրապէս վնասուած էր, չի կրցաւ շարունակել իր ճամբան, և հոն ցամաքին մօտենալով ճամբորդները հանեց։ Պատրգիւղի նաւամատոյցին առջեւ մաւօնա մը շոգենաւին վրայ ինկաւ և ջախջախուելով ընկղմեցաւ։ Շոգենաւն ալ վնասուեցաւ։ Ոսկեղջիւրէն եկող մակուկավար մը, երբ կամուրջին տակէն կ՚անցնէր, յանկարծ դադրեցաւ թիավարելէ. Խեղճ մարդուն ձեռքերը սառած էին։ Ուրիշ մակուկավարներ փութացին և ազատեցին զայն։

⁂ Պոլիս, բարեխառն գօտիի տակ գտնուելով, այսքան խիստ ձմեռներ հազուադէպ են։ Պատմութիւնը կ՚ըսէ թէ 1030 թուականին, այսինքն՝ 300 տարի առաջ Վոսփոր և Մարմարա սառեր են և ցամաքէն Սկիւտար երթալը կարելի է եղեր։ Եօթանասուն տարի ետքն ալ, Փետր.ի վերջերը, Ոսկեղջիւրը սառեր է և չատ խոշոր ձուկ մը ցամաք ինկեր ու մեռեր է։ Փորին մէջէն ինը հատ թրաձուկ գտնուեր. փոքրոտիքը ամբողջ նաւակ մը լեցուցեր է։ 1888ին ալ սաստիկ էր ձմեռը և 1892ին ալ Ոսկեղջիւրը սառեցաւ։ Ասկէց 6-7 տարի առաջ ալ սաստիկ ձմեռ մը եղաւ Ծնունդին, երբ չուկան և խանութները գոց մնացին մէկ-երկու օր։

ԱՏԱԲԱԶԱՐ, կահագործներու չուկան, աթոռագործ և կահագործ Մկրտիչ Ց. Սէվուլեան էֆ.ի գործատեղիին մէջ խնամքով և կատարեալ ուղամտութիւնով կը պատրաստուին խանութներու և տուներու յատուկ աթոռ, գրասեղան, և կահագործական ամէն պիտոյք։ Իր գործատեղիէն ելած բոլոր կահերը և կազմածները իրենց ամրութեան և ճաշակաւոր ձեւին համար գնահատուած են արդէն։ Տեղացի յարգոյ հասարակութեան դիւրութեան համար շաբաթական և ամսական վճարումներով ալ կը պատրաստուին ամէն տեսակ պիտոյք։ Հոն դիմողները թէ կահերու պատրաստութեան ձեւէն և թէ գին օրէն յանձնելու մասին տեղի ունեցած ճշդութենէն գոհ կը մնան։ Գնողներէ եղած յանձնարարութիւնք ամենայն սիրով կ՚ընդունուին։ 10—2

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

24 Յունվ. 1906

Ֆրանսական 3%	94.75
Օսմանեան Միացեալ	96.75
Երկաթուղի	155.75
Պանք Օթթօման	696.—

ԽԱՐՏԵԱՅ ՄԱՋԸ

զոր սկսանք հրատարակել մեր չորեքշաբթի օրուան թուով՝ անօրինակ յաջողութիւն մը գտաւ մեր ընթերցողներէն, և պէտք էր որ ա՛յնպէս ըլլար, քանի որ սովորական վէպերէ տարբեր՝ բոլորովին նոր ոճով մը խմբագրուած է։

Դիւրութիւն մը ընծայելու համար մեր վիպասէր ընթերցողներուն, պատրաստ ենք առաջին թիւէն հայթայթել

ԽԱՐՏԵԱՅ ՄԱՋԸ

զոր կրնան ստանալ խմբագրատունէս և լրագրավաճառներէն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԷՆՆԱ 23 Յունվ.— Աւստրիա-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարը, պատասխանելով Ֆրանսայի ու Սպանիոյ հաւաքական ծանուցագրին, յայտարարեց թէ պատրաստ է ոյժ տալ այդ տէրութեանց ձեռնարկներուն, Մարոքի մէջ ոստիկանութեան կազմակերպութեանը համար։

ԲԱՐԻԶ.— Զուիցերիոյ կառավարութիւնը սկզբամբ որոշեց ընդունիլ Ալժէզիրասի Դեսպանախորհրդին որոշումը՝ Մարոքի մէջ միջազգային ոստիկանութեան քննիչ մը անուանելու մասին։ Նաև որոշեց ճշդել այն երկիրը որ այդ քննիչը պիտի պաշտպանէ, վասն զի Զուիցերիա ինք չի կրնար ստանձնել այդ գործը։

ՎԻԷՆՆԱ.— Սաստիկ ցուրտ կը տիրէ թէ՛ հոս և թէ գաւառները, և մէկ քանի արկածներ պատահեցան։ Թրիէստէի մէջ բուռն մրրիկ ծագեցաւ։ Այս առտու զերոյէն վար 21.8 աստիճան ցուրտ կար։ 1869էն ի վեր այսքան ցուրտ չէր եղած։ Մրրիկին պատճառաւ չատ վնասներ առաջ եկան և մէկ քանի հոգի զոհ գացին։ Նաւահանգստին ու քաղաքին մէջ աշխատութիւնները դադրեցան և թատրոններն ու դպրոցները փակուեցան։

ՊԵՐԼԻՆ.— Այս առտու ջերմաչափը զերոյէն վար 23 ցոյց կուտար։ Ամէն կողմերէն առնուած լուրեր կ՚ըսեն թէ սառ կապած է չորս կողմը։ Ցուրտէ պատճառաւ մարդիկ մեռան։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Սաստիկ ցուրտ կը տիրէ, զերոյէն 35 աստիճան վար ցուրտ կայ։ Օտեսայի նաւահանգիստը սառեցաւ։ Կայսրութեան ամէն կողմերէն լուր կը տրուի թէ բազմաթիւ մարդիկ մեռեր են ցուրտէն։ Շատ քաղաքներու մէջ դպրոցները փակուեցան։

ԲԱՐԻԶ.— Ձմեռը յանկարծակի չափազանց խստացաւ։ Ջերմաչափը զերոյէն վար 14 աստիճան իջաւ։ Ցուրտին հետեւանքով մեռնողներ կան։

ՀՌՈՄ.— Սիկիլիոյ զանազան տեղերը երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեցան։

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփ. Ժողովը քուէարկեց այն օրէնքն որով կը ջնջուին եկեղեցական պաշտամանց համար նախապէս յայտարարութիւն ընելու պարտաւորութիւնը։

— Թանճէրէ կը հեռագրուի թէ կանոնաւոր զօրքեր այսօր սկսան գործել ըմբոստներուն դէմ։

— Ֆրանսայի եպիսկոպոսները կը կարծեն թէ Վատիկան հաշտութեան միջոց մը պիտի գտնէ նոր օրէնքին մէջ։ Ֆրանսացի կաթոլիկներու մեծագոյն մասը կը պարսաւէ Վատիկանի ծայրայեղ ընթացքը։

— Սակարանին մէջ այսօր օսմ. միացեալ պարտաթուղթերուն գինը 97.15ի բարձրացաւ։ Օսմ. Պանքայի բաժնեթուղթերու գինը բարձրացաւ 695ի։ Կ՚ըսուի թէ այդ հաստատութեան 1906ի չահերը թոյլ պիտի տան չահաբաժինը 20էն 22 ֆր. 50ի բարձրացնելու։

ՌԻՕ ՏԷ ԺԱՆԷՅՐՕ.— Հեղեղումն անձրեւներ ողողեցին քաղաքը, և մեծ վնասներ առաջ բերին։

ԹՕՔԻՕ.— Անհալի հրդեհ մը մախիր դարձուց հաղորդակցութեանց և ճամբաներու նախարարութեան պաշտօնատունը։

— Ճաբօն կը ջանայ շարժում մը առաջ բերել Սան Ֆրանչիսքօյիներու արարքին դէմ։ Սան Ֆրանչիսքոյի իշխանութիւնները մերժեցին ներս առնել 1200 ճարոնցի գործաւոր։

ԼԱ ՀԷՑ.— Ծովախաղացքը աւերեց Սիրիա քաղաքը (Սումադրա)։ 500 հոգի մեռան։

Վահրամ էֆ. Աստուրեանի շուտ Մօրիսճեան բաղի ազդը կարդալ Դ. երես

«ԱՆԶՈՒՄԻ...» ԵՐԵՍԽԱՏԻՆ ԹԵՐԹՕՆԸ — 3

ՊՐԵՍ — ԹԱՐԳՄԱՆԵՍ

Պ. ՍԱՒԷՍ — ՊԵՏՔԻՆ

Խարտեաշ Մաքը

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Նամակին քովիկը կնոջական ձեռնոց մը տեսաւ որ համակ էլիոթրոբ կը բուրէր, երիտասարդը ձեռնոցը առնելու փորձ մը ըրաւ, սակայն նոյն պահուն աչքը հօրը դիակին զարնուելով՝ սարսուռ մը զգաց, մոռցաւ ձեռնոցին գոյութիւնը և ծերունիին անչնչացեալ դիակին մօտենալով, սկսաւ անպագաբար անոր սառ կորած ձեռքերը համբուրել։ Զախ ձեռքը համբուրելու համար վեր առած միջոցին՝ կուրծքին մէջ մխուած դաշոյնի մը կոթը նշմարեց, կայծակի արագութեամբ դուրս քաշելով սարսափելից ակնարկ մը ուղղեց, հօրը սպանութեան միջոցը եղող այս գործիքը սարսափի մահարոյր արտայայտութիւն մը ունէր, վատ ոճրագործը անխղճաբար մինչեւ երախակալը ներս մխած էր անոր մահացուցիչ երկաթը, զոր որսորդներ միայն կը գործածեն զայն իրենց որսը անշնչացնելու համար։

Սպանիչ գործիքը որսորդի դաշոյն մըն էր։

Դաշոյնը դեռ երիտասարդին ձեռքն էր, երբ ոստիկանութեան տասնապետ մը սենեակին դուռը բանալով ներս մտաւ։

Ոստիկանին հետեւէն ներս մտան նաեւ սուսուր թուով հետաքրքիրներ, որոնք կէս ժամէ ի վեր տարօրինակ աղմուկներ լսելով՝ ահ ու սարսափի մատնուած էին։

Սենեակին մէջ ոստիկանին առջեւ պարզուած տեսարանը չատ սոսկալի էր. ծերունի հազարապետին անշնչացեալ դիակը արեան ճապաղիքներուն մէջ. դաշոյնը Սէրժի ձեռքը՝ հօրը դիակին մօտիկ վարանքոտ երեւոյթը՝ ստուգիւ կարծել կուտար ոստիկանին թէ ոճրագործը և զոհը տակաւին չէին բաժնուած իրարմէ։

Ոստիկանը իր պաշտօնին յատուկ չուտիկութիւնով մը, անմիջապէս վեցհարուածեանը քաշեց և Սէրժի ուղղելով զայն,

— Ձերբակալուա՛ծ էք, պարո՛ն, պոռաց։

Բ.

Սէրժի ձերբակալուելէն կէս ժամ ետքը Հռոմ փողոցին մէջ անագին բազմութիւն մը խռնուած էր, ամէնքն ալ գիտէին որ թիւ 66 տան յարկաբաժիններէն մէջտեղ ոճիր մը գործուած էր և ոճրագործը փախչելու ժամանակ չգտնելով, սպանութեան գործիքը ձեռքը եղած միջոցին իսկ ձերբակալուած էր թաղին ոստիկանին կողմէ։ Շատեր կ'ըսէին թէ ոճրագործը անմեղ զոհին մէկ հատիկ զաւակն էր, որ սիրածին հետ կարգուելուն մասին հօրը դիտողութեանց և արգելքներուն առջեւ խելայեղած անզգաստ էր դարձեր։

Բազմութիւնը երթալով կը շատնար ամէն ոք հետաքրքրութեամբ կ'սպասէր աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ քաղելու համար այս արտառոց ոճրագործութեան վրայ։ Վարէն՝ ոճիրը գործուած սենեակին պատուհանները մատով ցոյց կուտային իրարու, ուրաղօտ լոյս մը կը պլպլար։ Բազմութեան մէջ ո՛չ մէկը տակաւին արտակարգ բան մը տեսած չէր, հետաքրքիր աչքեր չորս կողմը կը պրպտէին անցած դարձածը կարելի եղածին չափ լաւ տեսնելու և հաղնելու համար։ Ոմանք զարմանքով կը պատմէին իրարու թէ, ոճրագործը փսխանակ փախչելու սպասած էր ոստիկանին հասնելուն, թերեւս ատով ինքզինքը արդարացնելու և ոճիրը ուրիշ ձեռքէ մը գործուած ըլլալուն գաղափարը կազմել տալու համար։

Շատեր կ'ըսէին թէ, դեռ ոճիրին լուրը չի տարածուած սեւերով կին մը կայծակի արագութեամբ թիւ 66 տան սանդուխներէն վար իջնելով սկսած էր կողմնակի փ ղոյներէն խոյս տալ, սակայն ոստիկան մը կնոջ արտակարգ եռեւոյթէն և շտապումէն կասկածելով հետապնդած էր զայն, կնոջ քայլերը աւելի չուտիկ կը թուէին ըլլալ, որովհետեւ հակառակ ոստիկանին անոր հասնելու համար ըրած բուռն ճիգերուն անկարելի եղած էր շրջազգեստին քղանցքը ձեռք անցնել։

Ներկաներէն մին հաստատ շեշտով մը,

—Ըսածնիդ բնաւ կասկած չի վերցներ, ըսաւ խօսքը խմբովին խօսակցողներուն ուղղելով, մինթէ կարելի՞ է որ ասանկ խորհրդաւոր ոճիրներու մէջ կնոջ մատ չկենայ։ Ես խղճովս կը զգամ թէ անմեղ է երիտասարդը և անոր ձերբակալուելուն շարժառիթը մի միայն հօրը մարմնոյն քով գտնուած ըլլալն է։

Վերջապէս ամէն կողմէ տարօրինակ մեկնութիւններ կուտային ա՛յս և թէ համանման ոճիրներու վրայ, շատեր երդիմական և ծաղու չեշտերով կ'ըսէին իրարու թէ, Բարիզի ոստիկանները միշտ սխալած են բուն ոճրագործը ձերբակալելու ձեռնարկին մէջ։

Ժամու կէս ետքը Պուլվարի կողմէն կառք մը գալով, թիւ 66 տան դրանը առջեւ կանգ առաւ։

—Ապահովութեան պետն է կը փոփսային ամէն կողմէ հետաքրքիր բերաններ և ուշադրութեամբ այն կողմը կը նայէին կառքէն դուրս ելլելիք անձը տեսնելու համար։

Ամբոխին մէջէն ձայն մը։

—Ի՞նչ չո՛ւտ, պոռաց, քիչ մըն ալ ուշանալու էր։

Ասոր վրայ ներկայ բազմութեան մէջէն քրքիջի աղաղակ մը փրթաւ, որ արձագանգ տուաւ մինչեւ հեռակայ փողոցներուն։

Ապահովութեան պետը, հազիւ թէ մէկ երկու ամիս առաջ այս պաշտօնին բարձրացած ըլլալով իր պարտականութեանը կիրարկումին մէջ դեռ սկզբնական և անյաջող էր. իր անփութութիւնը պատճառ եղած էր վարկաբեկ ըլլալուն և այդ կողմերը տեղի ունեցած ստուգաթիւ ոճրագործութիւնները անոր թուլութեան և համբակութեանը կը վերագրուէին։

Թաղին ոստիկանապետը, այն օրը տեղի ունեցած ոճիրը և ոճրագործին ձերբակալման լուրը անմիջապէս հաղորդած ըլլալով, Ապահովութեան պետը այս յաջողութենէն գոհ՝ անձամբ մինչեւ ոճրին վայրը եկած էր, նախնական քննութեանց ձեռնարկելու համար։

(Շարունակելի)

ԳՐԱՏՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՍԿԻՓԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ ԽՕՐԱՍԱՆՃԵԱՆ ԹԱՆ
Կեդրոն գիտական, վիպական, դպրոցական եւ մատենագրական ամէն տեսակ գրքերու
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՃԵՂՔ
ԸՆՏԻՐ ՏՊԱԳՐ. ՎԻՄԱԳԻՐ ՈՒ ՏՊԱԳԻՐ
Այցաքարտ, շրջաբերական, նամակագրութիւն, պատրաստ, վիպական, վիճակագրեց, բարեկիր, պատուանիշ, եւն. եւն.
Ցանկնգարարութեանց առաքում օրը օրին ու նոյնութեամբ
Գործառնութիւն միտ կանխիկ
ԳՐԱՏԱՆ ՀԱՍՑԷՆ
درسعادت خوراسخیان خانه کتبخانهٔ جدید
38—50

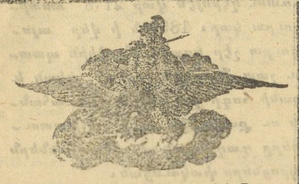
ՄԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԻՔ
մինչեւ որ չտեսնէք և չաստուգուիք թէ խնայ ամէն ասեղգիներ և թոյլ առաջարկներ պարանոցներ
"ՖՐԻԴՐԻԽ ՎԻԼՀԵԼՄ"
"Friedrich Wilhelm,,
ԱՆԱՆՈՒՆ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՄՏՈՂՈՒԱԾ ՊԵՐԼԻՆ, 1866ԻՆ
կը գտնէ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍ. ԿԱ ԹԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ուղղակի հոգ գրութեան տակ
Ապահովագրութիւն խոտ, բնակարանեան, ժողովրդական և սանդուկներ. եւ. եւ.
ՄԻՆՉԵՒ 1905 ԴԵԿՏ.Ի ՎԵՐՋԸ
ԿՆԵՐՈՒՆ Ծ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
1,040,000,000 ՖՐ.
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒՈՂՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒՄԻ ԳՈՒՄԱՐ (կրկնակ)
82,969,055 ՖՐ.
ՊԱՏՇԱՌՆԵՐ ԳՐԱՄ
117,268,910 ՖՐ
ԴԱՆԶՈՒՄԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ ՄԻՆՉԵՒ 1905
25,403,875 ՖՐ.
2,015,988 հոգի ապահովագրուած են մինչեւ 1906 Յունուար 1
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ դրամատուներն են
Օամ. Կայս. Պանքան
Բանքապանքը (Դերմ.Կայս.Պանք.)
Ս. Պլոմբարտէր գրասենեակը
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ
Ճ. Կ. ՃՕՆՍԸՆ ԵՒ ԸՆԿ.
J. G. Johnson & Cie
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ԴԻՄԱՑ
Թանքապան խան, ԶԱԼԱԹԻԱ
Կ. ՊՕԼԻՍ
Առդիւնաւոր գործակալներ կը փնտրուին, առաջնակարգ յանձնարարագրեր ներկայացնելու պայմանով։

"ՕՄԷԿԱ,,
5 սէնթ իլիւն թէհանուած օլումսուշ այրաքը սաաթլար, գասրն վէ երքէք իլիւն էնվալ չէլիր։
Եէկնամէ տէրօ զիթօսը էրսա՝ սատէթսէ
ՕՐՕՉՏԻ-ՊԱՔ
48—50

ԶՈՒՏ ՄՕՐԻՆԱՅԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ
ՄՕՐԻՆԱՅԻ ՁՈՒՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂ
Տկարակազմերուն, նիհարներուն ուռճացութեան և մանաւանդ հիւանդութեանէն նոր ապաքինողներու համար ամէնէն գերազանց դեղը Մորի ձկան իւղն է հարկ չկայ մեծաշուքիւ յայտարարութիւններու թէ Մորիւ ձկան իւղը՝ մարդկային մարմնոյն վրայ քրան իր բարերար ազդեցութեամբը ծանօթ է. բայց որովհետեւ ընդհանրապէս թարգմանուածները կը ծանրանին և անհոգմէ ապասուած արդիւնքը առաջ չի գար, այս անգամ ուղղակի նոր վերկերպէն մեծաքանակ բերել տուած է
ԾԱՆՕԹ ԴԵՂԱԳՈՐԾ
ՎԱՀՐԱՄ ԷՖ, ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ
որ Պոլսոյ պաշտօնական առաջնակարգ քիմիագէտներէն և ուռուցիկ բժիշկներէն ալ քննուած՝ ամբարգոմ, գիւրամարս ըլլալը հաստատուած է։ Ի գիտութիւն յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանենք. որպէս զի փութայ օգտուիլ Մորիւ ձկան այս իւղէն։ Կը ծախսի փոքր ու մեծ քանակութեամբ Կէտիկ-Փաշա, Գալաթա-Եոգուր՝ ՎԱՀՐԱՄ ԷՖ. ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆԻ ԴԵՂԱՐԱՆԸ, որ ծանօթ է արդէն իր դեղերուն թարմութեամբ, դեղագիրներու ճշմարիտ պատրաստութեան մասին ցոյց տուած ուղղամտութեամբ և գիներու չափաւորութեամբը։
Հինգշաբթի օրերը կարող բժշկի մը կողմէ աղքատները անվճար կերպով կը դարմանուին։
ԳԻՇԵՐԱՑԻՆ ՍՊԱՍ — 8—10

Մ. ԵՒ Կ. ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ — ԴԵՐՁԱԿ
ՎԱՅԵԼՈՒՕՂ ՀԱԳՈՒԻԼԸ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆ Է — Մ. և Կ. Շահնազարեան եղբարք իրրեւ վաճառական—դերձակ ձմրան եղանակին առթիւ բալթօ, բարբարիւ, գաստիմ, բանթարոնի և ֆանթէզի ժիլէի համար անգլիական տոկուն կերպասներ բերել տուած ըլլալով, ճաշակաւոր ձեւով և մաքուր գործաւորութեամբ կարուած ամէն կարգի հագուստներով պատրաստ են գոհացնել ամէն իրենց դիմող յանախորդները։
Հոն դիմողները պիտի տեսնեն թէ պատրաստ հագուստի գինէն չնչին տարբերութեամբ իրենց կը պատրաստուի ճաշակաւոր դգեստներ որ ամէնէն դժուարահաճներն անգամ ո և է դիտողութիւն չպիտի կրնան ընել կարուձեւի մասին։ Ճշդապահութիւնը նշանաբան ըրած են, այնպէս որ խոստացուած ժամուն կը յանձնուին յանձնարարութիւնները։
Ամէն անոք որ իրենց դերձակներէն այս տեսակ դժուարութիւններ կրելով կը դիմեն պատրաստ զգեստի վաճառատունները, թող դիմեն Մեծ-Շուկայ, ժամագործներու մէջ, Զուլֆաճի Խանին տակ, թիւ 6—8, կեպապեղինաց դերձակ-վաճառատուն։ Փորձելու համար անգամ մը այցելել կը բաւէ։
Զգալաւոր գին։ փեսացուներու համար մասնաւոր զեղչ — 25—24

ՍԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՑԹԻՂ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ
THE SINGER Manufacturing Cie.
Սինկէրի կարի մեքենաները՝ զուտ անգլ. պողպատէ չինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ ներկայիս ամէն կողմ տարածուած են, և բոլոր ընտանիքներ, դերձակները տնօրէնները Սինկէրի մեքենայ ասած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքնաղագոյն ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։
ՍԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
Ընկերութեան ընդհանուր կեդրոնատեղին է Բուրսա, Մեծ-Փողոց թիւ 34 կրկին՝ Սարգիս պէյ Տիզեանի տունը։
Կեղծերէն զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն ընելու է
ԲԵՐԱ (Շիտակ ճամբայ, Պօն-Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին
(Շիտակ ճամբայ, Կալաթա Սերայի Լիսէին դիմաց։
ՂԱԼԱԹԻԱ (Սինկէր խան Թիւնէլին հետեւ։
(Թրամուէյի կայարանին դիմաց։
ՊՈԼԻՍ (Սուլթան Համամ թիւ 2։
(Սուլթան Պայազիտ թրամուէյի կայարանին դէմ թիւ 36։
ԱԿԻՒՏԱՐ (Զարչի Պոյու թիւ 140։ — 49—50

ԷԱ ՌԷՋԷՊՎԱ ՄԻՒԹԻՒԷԼ
ՏԷ Զ'ԷԹԱ Զ'ԻՆԻՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ապահովագրութիւն եր՝ ամէնէն թոյլատու եւ ամէնէն նպաստաւոր կերպով
Վճարուած վնաս 360,000 Ֆրանկ
Տարեկան զանձում 95,000 »
Արեւելքի համար Տնօրէններն են
Տեարք՝ ՄԻՐԶԱՆ և ԹՕՓՈՒԶ
Պոլիս, Կալաթա, Իսայէթ խան, թիւ 64 կրկին 6
50—15

ՏԻԿԻՆ ԵՐ ԵՒ ՊԱՐՈՆՆԵՐ
ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՍԺԱՆ ԵՒ ՍԻՐՈՒՆ
ՆՈՒԷՐՆԵՐ ԸՆԵԼ
ՄԻՇՏ ԴԻՄԵՑԷՔ
ՄԵՐ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ
ՂԱԼԱԹԻԱ ՄԵԾ ՄԻԼԼԷԹ
ԽԱՆ Ա. ՅԱՐԿ ԹԻԻ 16—22
ԳԻՆԵՐՈՒ ԱԺԵ ՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐ ԱՄԷՆԷՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ Է
Տօնական օրերու առթիւ Տիկիններու, Օրիորդներու եւ Տղաներու համար լաւագոյն ճաշէրներ

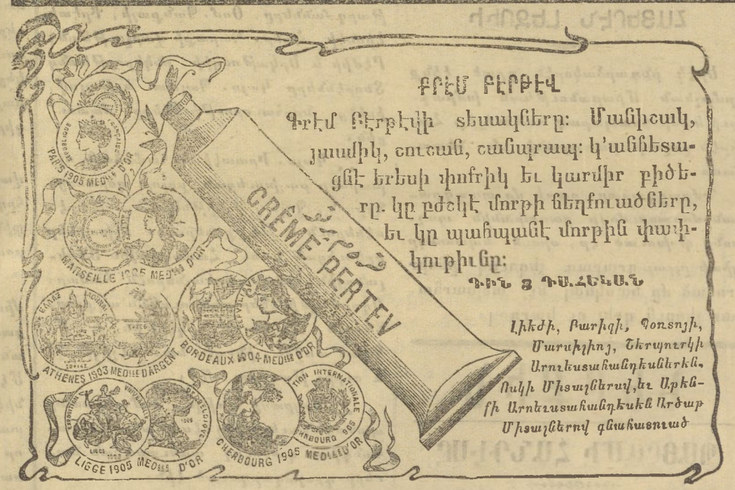

ԲՐԷՄ ԲԷՐԹԷՎ
Գրէմ Բէրթէվի տեսակները։ Մանիւսակ, յասմիկ, տուտաւ, տանդրաստ։ կ'ամենեցնէ երեսի փոռիկ եւ կարմիր բիծերը. կը բժշկէ մորի նեղուածները, եւ կը պահպանէ մորքին փափկութիւնը։
ԴԻՆ 3 ԴՈԼԱՐԵԱՆ
Լիոնի, Բարիզի, Գոտոյի, Մարսիլիոյ, Շերպուրկի Առուեստասանութիւններն։ Ոսկի Միջազգային Արքունի Առուեստասանութիւնեն Ստացած Միջազգային գնահատուած
ԲՐԷՄ ԲԷՐԹԷՎ. — կը չինուի և կը ծախուի Ագսերայ Լոնէմ-Բէրթէվ դեղարանը. կը գտնուի նաեւ Պալչէ-Գարու Արզանեան-Խասապեան դեղի մթերանոցը, Եէնի-Ճամիի սանդուղներուն դէմ Մէհմէտ Բեազիմ էֆ.ի դեղի մթերանոցը։ Ապտիւրրահման Թէվֆիգ պէյի թօսքիլի վաճառատունը։ Սելանիկ Պօն Մարշէն, Իսկիւտար Կիւնէշ-Տօղտու վաճառատունը, Կալաթա Թիւնէլի դիմաց Բազար Մէթրօբոլիթէն, Բերայի մէջ Պօն Մարշէն, և տակաւին բոլոր թօսքիլի վաճառատուններուն և դեղարաններուն մէջ։
Մասնաճիւղ ի գաւառս, ի Պրուսա Մէհմէտ Շիւքրի, յԻզմիտ Հիւսէյին Ռիֆաթ պէյերուն դեղարանը, ի Սելանիկ Ապիավանիլ էֆ.ի դեղարանը, ի Նիկոմիդիա Պալուտեան եղբարց դեղարանը, յԱտրբազար Իսմայիլ Հաքգրէֆ.ի թօսքիլիի վաճառատունը։ — 30—10

ՄՈՍ
ՇՈՒՐԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ճամբարդ և ապրանք փոխադրող չոգենաւեր
Ա. կարգի — Բ. կարգի
Ուէր — Նայագարա
Մինիս — Իրէնա
Բոփոս — Պուգիոս
Թէյպէր — Մաէրիս
Նարպոն — Ֆոյէլի
Նավարին — Ֆոսրոս
Թիպա
Առաջին կարգի չոգենաւերը չատ հանգստաւէտ են. Նաւուն մէկուեղն ընդարձակ սենեակներ ունին երեկոյեան ճամբորդներու համար տեսարան ունին։
Երկրորդ կարգի չոգենաւերն ալ ամենամեծագոյն թաւալ ճամբորդներ կ'առնեն, բաց տեսչուհի չունին։ սդրն. Կ. Պոլսէ Լիվերբուլ Ա. կարգի գինն է 15
» » Բ. » » » 11
Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեան և Ղալաթիոյ մաքսն հանելու համար իրենց հրամանագիրը առն չոգենաւէն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։
Ամերիկայի և Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։
Դիմել առ Ճ. Վ. Ուիթոլ և Ընկ. Գործակալք
Ուիթոլ խան Պահճէ գաղու. Պոլիս
ՃԷՄՍ ՄՈՍ ԸՆԿ.
35 50 31 Ճէյմս Սարիս Լիվերբուլ.

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹՕՍՔԻԼԻԹԻ
Թանգարան, Ամերիկա, Գերմանիա
Կեդրոնատեղի՝ Նիւյորք, Եւ ճիւղ
խան, թիւ 19։
Մասնաճիւղ՝ Զալաթիա, Եիրմիսէ
գայտրում, Իզմիս Օթել, թիւ 47։
Այս վաճառատունը, որ 20 տարիէ ի վեր կ'զբաղի բանարկի գիրքերի ապրանքով, ամէն տեսակ գրքեր կը հայթայթէ ամենայն արագութեամբ։
Մեր գրքերը կարելի է ստանալ մեր գրասենեակներէն։
Մեր գրքերուն գինը պարտադրեալ է։
Մեր գրքերու չափաւորութեանը համար։
Իրաւասուցիչ մէկ գրասենեակ մը Եգիպտոս։
Մեր գրքերուն ցանկը ուղարկուելիք է։
Մեր գրքերուն ցանկը ուղարկուելիք է։
Մեր գրքերուն ցանկը ուղարկուելիք է